

Z OBSAHU UŽ nejste služebníci, ale přátelé. Homilie Benedikta XVI.

04

Primát v praxi. Budoucnost Církve lze stavět pouze s Petrem

06

Základní lidská práva, nebo naprostý zmatek?

07

Klopotný návrat sakrální architektury

10

TRADICE OTCŮ

Z „Řehole“ svatého Benedikta (kolem 480–547)

Když chceš začít něco dobrého, pros nejdřív naléhavě Boha, aby to přivedl k dobrému konci, aby se ten, který nás již s láskou přijal mezi své syny, nemusel jednou rmoutit nad našimi špatnostmi. Neboť všech jeho darů, které do nás vložil, máme vždycky užívat k jeho službě [...].

Povstaňme tedy konečně, když nás Písmo vybízí: *Už nastala hodina, kdy je třeba se probudit ze spánku. Otevřme své oči božskému světlu, které nás promění, slyšme velmi pozorně, k čemu nás denně vyzývá hlas Boží: Uslyšíte-li dnes jeho hlas, nezatvrzujte svá srdce. A opět: Kdo má ucho, ať poslouchá, co říká Duch církevním obcím.*

A co říká? *Pojďte, synové, ke mně blíž a slyšte, budu vás učit, co je bázeň Boží. Chodte, dokud máte světlo, aby vás nezastihla temnota.*

A Pán hledá v množství lidu, na něž to volá, svého služebníka, a znovu říká: *Miluje kdo život? Přeje si dny štěstí? Uslyšíš-li to a odpovíš-li: „Já“, řekne ti Bůh: „Chceš-li mít pravý a věčný život, udržuj jazyk od špatnosti a svoje ústa od falešných řečí. Zanechej zlého, konej dobro, snaž se o pokoj a zachovej ho! A když to budete dělat, mé oči budou nad vámi bdít a můj sluch bude nakloněn k vašim prosbám, a dříve než mě budete vyzývat, řeknu vám: Zde jsem.“*

Co nám může znít libezněji, drazí bratři, než tento hlas našeho Pána, který nás zve? Hle, Pán nám ve své dobrotě ukazuje cestu k životu.

Opásejme se tedy vírou a konáním dobrých skutků, a pod vedením evangelia chodme po jeho stezkách, abychom jednou mohli uvidět toho, který nás povolal do svého království. Chceme-li přebývat ve stanu jeho království, musíme se spěšně ubírat cestou dobrých skutků, jinak tam nedojdeme.

Svatí Cyril a Metoděj. Foto: communio.stblogs.org

V jednotě víry a lásky

Pátého července každého roku přijíždějí na Velehrad tisíce lidí, aby uctili památku svatých věrozvěstů Cyrila a Metoděje. V roce 1985 napsal nejvýznamnější poutník velehradský, slovanský papež blahoslavený Jan Pavel II., v úvodní části své encykliky *Slavorum apostoli* tato slova:

Slovanští apoštolové svatí Cyril a Metoděj zůstanou navždy v paměti Církve spolu se svým obrovským evangelizačním dílem, které vykonali. Můžeme dokonce říci, že se jejich památka v našich dnech stala obzvláště živou a aktuální. Vzhledem k úctě a vděčnosti, které se svatí bratři ze Soluně po staletí těší především u slovanských národů, a s vědomím jejich neocenitelného přínosu pro zvěstování víry mezi slovanskými národy a současně pro smíření, přátelské soužití, lidský vývoj a úctu

*před vnitřní důstojností každého národa, prohlásil jsem apoštolským listem *Egregiae virtutis* z 31. prosince 1980 svatě Cyrila a Metoděje za spolupatrony Evropy. ...*

Citovaná encyklika dokládá, že svatí Cyril a Metoděj mají co říci nejen nám Moravanům a Čechům, ale i ostatním Evropanům a celému světu. Každým dnem se nezapřítelně blížíme k velkému výročí 1150 let od příchodu svatých Cyrila a Metoděje na Moravu, které oslavíme kromě různých doprovodných aktivit především poutním dnem 5. července 2013.

Prožíváme tříletou přípravu na tuto nádhernou událost. Opravdu prožíváme? Zapojujeme se do přípravy? Letos máme oživovat svou vděčnost Pánu Bohu za dar křtu. Na webu velehradské
Dokončení na str. 2 dole

Kniha „Svatí Cyril a Metoděj. Velehrad – symbol a úkol“

V nakladatelství Poustevník byla vydána kniha „Svatí Cyril a Metoděj. Velehrad – symbol a úkol“ dr. Petra Piňhy. Přes svoji útlost patří kniha k tomu nejceněnějšímu, co v uplynulém dvacetiletí zaznělo na témata cyrilometodějský odkaz a Velehrad. Matice velehradská vřele doporučuje tuto knihu všem svým členům i nejširší veřejnosti jako základní zdroj informací a stěžejní podnět v rámci přípravy na jubileum v roce 2013. Kniha je možné objednat u nakladatelství Poustevník, je také k dostání ve velehradské bazilice.

Matice velehradská

Dokončení ze str. 1

farnosti www.farnostvelehrad.cz nám odpočítávadlo sděluje, kolik dní do výročí zbývá. Matice Velehradská a posléze ČBK vydala obrázek svatých Cyrila a Metoděje s textem modlitby k jubileu. Jednou z možností, jak se zapojit do přípravy na velké výročí, je každý den se spolu s ostatními modlit: *Bože, tys poslal našim předkům svaté Cyrila a Metoděje, aby jim hlásali evangelium slovanským jazykem. Dej, ať i my přijímáme s radostí tvé poselství, řídíme se jím ve svém životě a na jejich přímluvu ať jsme spojeni v jednotě víry a lásky. Amen.*

*P. Petr Přádka SJ
farář římskokatolické farnosti Velehrad*

Jubileum svatých Cyrila a Metoděje roku 2013 s námi možná oslaví papež

Na oslavy 1150. výročí příchodu věrozvěstů Cyrila a Metoděje přijede na Velehrad s velkou pravděpodobností i papež Benedikt XVI. Pozván bude také ekumenický patriarcha Bartoloměj I., duchovní vůdce všech pravoslavných. Oznámil to v pondělí 27. června pražský arcibiskup Dominik Duka. Oslavy se uskuteční v roce 2013 a doprovází je celá řada akcí. Chystají se již nyní.

„Pokládám to za velmi pravděpodobné, řekl bych z 90 procent,“ řekl Duka k možnému příjezdu papeže. Nebyla by to podle něj Benediktova návštěva České republiky, ale návštěva mezinárodní oslavy Cyrila a Metoděje, od jejichž příchodu uplyne 1150 let.

K oslavám se uskuteční podle olomouckého arcibiskupa Jana Graubnera například výstavy a odborné konference. Výstavy se budou týkat pohledu na českou státnost od doby věrozvěstů či odkazu Cyrila a Metoděje ve výtvarném umění. Budou vystaveny i předměty z té doby. Konference má mapovat historickou a archeologickou oblast, další připomene duchovní odkaz.

K přípravám oslav vznikla komise sdružující zástupce různých organizací, aby jednotlivé akce koordinovala. Komise utvořila tři pracovní skupiny: pro výstavy, pro konference a pro diplomatické kontakty. Výsledky jejich práce by měla posoudit v listopadu. Podle Duky jde o výročí, které osloví každého obyvatele v náboženských, politických a společenských rozměrech.

ČTK

Papež naléhá na světové vůdce, aby přijímali uprchlíky

Papež Benedikt XVI. zdůraznil význam světových vůdců přijímajících uprchlíky ve světle nedávného násilí, které vedlo k vysídlení tisíců lidí v Africe a na Blízkém východě. „Vyzývám civilní úřady a všechny lidi dobré vůle, aby přijímali uprchlíky a poskytovali jim důstojné podmínky k životu, aby tito lidé mohli čekat na příležitost vrátit se svobodně a bezpečně do svých zemí,“ pronesl 19. června před modlitbou Anděl Páně.

Světový den uprchlíků je oslavován každoročně 20. června. Letošní oslavy probíhaly společně s připomínkou 60. výročí založení úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a přijetí Ženevské úmluvy o uprchlících z roku 1951.

Arcibiskup Antonio Maria Vegliò, předseda Papežské rady pro pastorační migraci a uprchlíků, řekl Vatikánskému rozhlasu, že úřad vysokého komisaře „pomohl během uplynulých 60 let milionům uprchlíků“. Uprchlíci však dnes čelí novým výzvám, obzvláště v důsledku změn politického klimatu na celém světě. „Jednotlivé země zpřísňují pravidla, takže se zdá, že problémem jsou uprchlíci, a ne důvody, proč musejí utíkat,“ vysvětluje arcibiskup.

Navzdory tomu, že se sousední země potýkají s nedostatečnou kapacitou pro uprchlíky a oběti politického násilí, arcibiskup Vegliò tvrdí, že uzavření hranic „není odpověď“. „Státy by měly zajistit práva uprchlíků a jednat v souladu s duchem úmluvy na pomoc lidem v nouzi z roku 1951, přijímat je a zacházet s nimi stejně jako s občany.“

CNA

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz nebo na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>. Zde se také můžete zaregistrovat, máte-li zájem o pravidelné zasílání zpráv e-mailem. Periodikum je distribuováno zdarma a lze jej v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zaslaným darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 20 Kč, což za rok činí 440 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

Evangelizace.cz v novém

V neděli 26. června byla spuštěna nová podoba webových stránek evangelizace.cz. Stránky jsou společným projektem řady katolických komunit a skupin, které na poli evangelizace působí. Snahou tvůrců stránek je seznámit především křesťanskou veřejnost s děním v oblasti evangelizace a zprostředkovat nabídku konkrétní pomoci či spolupráce pro ty, kdo sami touží hlásat evangelium, nebo pro ty, kdo hledají konkrétní pomoc pro svou farnost nebo společenství.

Základ stránek tvoří krátké profily jednotlivých skupin a aktivit účastníků se projektu. V profilech návštěvníci stránek najdou stručné informace i odkazy na další webové stránky. Důležitou součástí jsou i novinky, pravidelně zveřejňované všemi účastníky. Díky nim mohou čtenáři získat ucelený přehled o aktuálním dění na poli evangelizace v českých zemích.

Doménu a technické zázemí stránek poskytlo Misijní centrum Arcibiskupství pražského. Administraci zajišťuje Kazatelské středisko České dominikánské provincie. KS ČDP

Zášť proti křesťanům v Egyptě nepolevuje

Útoky na křesťany jsou v Egyptě stále častější. Ve vesnici Awlad Khalaf skupiny ozbrojených muslimů spálily osm křesťanských domů. Byla to reakce na stavbu koptského kostela v této lokalitě. Roste také počet únosů křesťanských dívek, které jsou následně násilím obráceny na islám. Naposled k tomu došlo v regionu Minya na severu Egypta. Uneseným děvčatům bylo 14 a 16 let. Po dvou týdnech byly objeveny v Káhiře, už jako muslimky. Navzdory protestům rodiny byly zavřeny na psychiatrii, kde mají čekat na „vyjasnění“ záležitosti. Podle egyptských obhájců lidských práv se situace desetiprocentní křesťanské menšiny stále zhoršuje. Ve většině případů jde o znepřiměňování každodenního života, které má křesťany přimět buď ke konverzi na islám nebo k opuštění země. Jak uvedla agentura AsiaNews s odvoláním na místní zdroje, program totální islamizace Egypta je financovaný ze Saúdské Arábie.

RaVat

Třicet dní modliteb za svět islámu

„30 dní“ je celosvětová modlitební iniciativa, v jejímž rámci křesťané po celém světě vyjadřují svou lásku k muslimům tím, že se za ně během celého jejich posvátného měsíce ramadánu (letos 1.–30. srpna) modlí. Každý rok jsou připravovány nové materiály, které na každý den přinášejí údaje o vybraných muslimských zemích a národnostních skupinách, zajímavosti, statistiky a konkrétní náměty k modlitbám. Knížečka obsahuje mnoho informací použitelných při službě muslimům i z dlouhodobějšího pohledu, nabízí základní informace o islámu a o tom, jak s muslimy sdílet víru v Ježíše. Stojí 50 Kč a lze ji objednat na www.30-dni.net.

www.30-dni.net

Kuba: Církev pomůže odstartovat reformy

Katolická církev začíná na Kubě organizovat kurzy výcviku odborníků pro malé podniky a družstva; tento krok patří k reformám, jež chystá nový prezident Raul Castro. Kurzy se budou konat na univerzitě v Havaně ve spolupráci s havanskou diecézí a na katolické univerzitě San Antonio ve španělské Murcii. Mají poskytnout znalosti řízení malých a středních podniků, event. družstev. Kurzy začnou v září 2011 a mají trvat do června 2012.

Církev už od května 2010 rozvíjí dialog s vládou a její přítomnost v kubánské společnosti posiluje. Úspěchem je propuštění 126 politických vězňů. Tento proces odstartovala návštěva Jana Pavla II. na Kubě v roce 1998.

Fides

SLOVO KNĚZE

Boží slovo je plné života a síly, ostřejší než každý dvojsečný meč... (Žid 4,12). Víme, jak mocné může být lidské slovo. Je výrazem lidského ducha. Vyjadřuje osobnost i charakter člověka. Slovem můžeme inspirovat, budovat a měnit věci k lepšímu – jako třeba Martin Luther King svým projevem u Lincolnova památníku. Slova může člověk ale též zneužít k manipulaci a k ovládnutí druhých zvrácenou ideologií – jako třeba Hitler. V esejí *Slovo o slově* Václav Havel poeticky vystihuje, jaké možnosti jsou ukryté v lidském slově.

Je-li pouhé lidské slovo schopné měnit dějiny, oč mocnější a působivější, krásnější a čistší musí být Slovo Boží. Když Bůh oslovuje člověka, činí to většinou navýsost jemným a vnitřním způsobem. To je to oslovení, které zakoušíme v modlitbě, v tichu a v samotě s Bohem, ale též v různých existenciálních situacích. Oslovení, které člověku přináší víru, osvobozuje ho, dává sílu k obrácení a přivádí nás k důležitým rozhodnutím. Největší zázraky se dějí uvnitř. Boží slovo je s to proměnit lidské srdce.

Píšu z vlastní zkušenosti. I mne Pán oslovil svým slovem, když mi bylo devatenáct let. Vzal jsem do rukou Kralickou bibli a otevřel ji v místě Horského kázání (Mt 5,38...) a toto Ježíšovo slovo změnilo můj život. Pán mi dal uvidět, že je to čistá pravda, že on je Pravda, a já se obrátil, abych podle této pravdy žil.

Kdo naslouchá Božímu slovu, kdo ho již přijal pro svůj život, zakouší podivuhodné věci. Bůh se v jeho životě oslavuje a člověk může být tak naplněn, že je schopen Božím slovem obdarovávat ostatní. Tak to jedinečně činil po zbytek života svatý apoštol Pavel (1 Sol 2,13). I my se můžeme pokusit Učitele národů napodobit. Nemluvit jen o věcech světských, ale ve správnou chvíli říci i slovo Boží, *plné života a síly...*

fr. Pavel Maria OP

fr. Pavel M. Mayer OP,
dominikánský kněz,
magistr noviců

UŽ NEJSTE SLUŽEBNÍCI, ALE PŘÁTELÉ

Homilie Svatého otce Benedikta XVI. o slavnosti svatých Petra a Pavla

Na slavnost svatých Petra a Pavla během eucharistické liturgie ve vatikánské bazilice udělil Benedikt XVI. pallia novým metropolitním arcibiskupům. V tento den si také připomněl diamantové jubileum svého kněžského svěcení.

Drazí bratři a sestry, „Už vás nenazývám služebníky, ale přáteli“ (srov. Jan 15,15). Šedesát let po svém kněžském svěcení stále slyším ve svém nitru tato Ježíšova slova, kterými se náš vynikající arcibiskup, kardinál Faulhaber, obrátil hlasem sice již slabým, ale pevným k nám novokněžím na závěr obřadu svěcení. Podle liturgického obřadu té doby byla tato aklamace výslovným udělením mandátu novým kněžím odpouštět hříchy. „Už nejste služebníci, ale přátelé.“ Věděl jsem a povšiml jsem si v té chvíli, že to nebyla jenom „rituální“ slova a že byla více než jen citací Písma svatého. Uvědomoval jsem si, že v této chvíli ke mně promlouvá samotný Pán zcela osobně. Ve křtu a biřmování nás k sobě již přitáhl a přijal do rodiny Boží. Avšak tento okamžik byl něčím více. On mne nazývá přítelem. Přijímá mne do kruhu těch, ke kterým se obracel ve Večeřadle. Do kruhu těch, které zná zcela výjimečným způsobem a kteří výjimečným způsobem poznávají Jeho. Udělil mi schopnost, která budí skoro obavy a kterou jenom On, Syn Boží, může vyslovit a konat právoplatně: Odpouštím ti tvé hříchy. On chce, abych já – Jím poslaný – mohl vyslovit pomocí Jeho „já“ slova, která nejsou jenom slova, nýbrž skutky, které působí proměnu v hlubinách existence. Vím, že za těmito slovy je jeho Utrpení podstoupené za nás a pro nás. Vím, že jeho odpuštění má svou cenu: v jeho Utrpení sestoupil On sám až na dno temnot a špíny našeho hříchu. Sestoupil do noci naší viny, která jediné takto mohla být přemožena. A prostřednictvím mandátu odpouštět mi dovoluje pohlédnout do propasti lidství a na velikost jeho utrpení za nás, což mi umožňuje tušit velikost jeho lásky. Svěřuje se mi: „Už nejste služebníci, ale přátelé.“ Svěřuje mi slova

eucharistické konsekrace. Považuje mne za schopného hlásat Jeho Slovo, správně ho vysvětlovat a nést ho lidem dneška. Důvěřuje mi. „Nejste už služebníky, ale přáteli“ – toto sdělení uděluje obrovskou vnitřní radost a zároveň z něj v jeho velikosti a ve spojitosti se všemi zkušenostmi vlastní slabosti a nevyčerpatelné Pánovy dobroty může po celá desetiletí běhat mráz po zádech.

Společenství myslí a vůlí

„Už nejste služebníci, ale přátelé“ – v tomto slovu je obsažen celý program kněžského života. Co je opravdové přátelství? *Idem velle, idem nolle* – totéž chtít a totéž nechť – praví starobylé rčení. Přátelství je společenstvím myslí a vůlí. Pán nám říká se stejnou naléhavostí totéž: „Znám svoje ovce, a moje ovce znají mne“ (srov. Jan 10,14). Pastýř zná své ovce jménem (srov. Jan 10,3). On zná moje jméno. Nejsem nějakou anonymní bytostí v nekonečném vesmíru. Zná mě zcela osobně. A znám já Jeho? Přátelství, které mi dává, může jediné znamenat, že se také já snažím poznávat stále lépe Jeho; že já v Písmu, ve svátostech, při setkání v modlitbě, ve společenství svatých, v lidech, které potkávám a které mi On posílá, se snažím stále více poznávat Jeho samého. Přátelství není jenom poznání, ale především chtění. Znamená, že má vůle roste v přitakávání k té Jeho, neboť Jeho vůle pro mne není nějakou vnější či cizí vůlí, které se chť nechť podrobuji anebo nepodrobuji. Nikoli, v přátelství se moje rostoucí vůle sjednocuje s Jeho vůlí. Jeho vůle se stává mojí vůlí a právě tak se doopravdy stávám sebou samým. Kromě společenství myslí a vůle zmiňuje Pán třetí, nový prvek: dává svůj život za nás (srov. Jan 15,3; 10,15). Pane, pomoz, abych Tě stále lépe poznával!

Pomoz mi být stále více zajedno s Tvou vůlí! Pomoz mi žít můj život nikoli pro mne samého, ale žít jej společně s Tebou pro druhé! Pomoz mi stávat se stále více Tvým přítelem!

Vydat se na cestu

Ježíšova slova o přátelství byla pronesena v kontextu podobnosti o vinném kmene. Pán spojuje obraz vinného kmene s posláním učedníků přinášet plody: „Určil jsem vás k tomu, abyste přinášeli užitek a váš užitek, aby byl trvalý“ (Jan 15,16). První úkol daný učedníkům – přátelům – byl vydat se na cestu, vyjít ze sebe samých a jít vstříc druhým. Můžeme tady vnímat také slova, jimiž Vzkříšený oslovil učedníky a kterými svatý Matouš končí své evangelium: „Jděte a učte všechny národy...“ (srov. Mt 28, 19). Pán nás povzbuzuje, abychom překračovali hranice prostředí, ve kterém žijeme, a nesli evangelium do světa druhých, aby proniklo všechno a svět se tak otevřel Božímu království. Zjevně to připomíná, že sám Bůh vyšel ze sebe, opustil svou slávu, aby nás hledal a přinesl nám světlo a lásku. Chceme následovat Boha, který se vydává na cestu, a přemáhat lenost, s níž setraváváme na jednom místě a lneme k sobě samým, aby mohl vstoupit do světa On.

Přinášet plody

Po slovech o vykročení na cestu Ježíš pokračuje: přinášejte plody, plody trvalé! Jaké plody od nás očekává? Co je oním trvalým plodem? Plodem vinného kmene jsou hrozny, z nichž se pak připravuje víno. Zastavme se na okamžik u tohoto obrazu. Aby mohly uzrát hrozny, je zapotřebí slunce, ale také déšť, den i noc. Aby uzrály kvalitní vinné hrozny, je zapotřebí o ně pečovat, je třeba trpělivost při kvašení, pozorná péče při procesu

zrání. U kvalitního vína nebývá ceněna jenom sladkost, ale také bohatství příchutí, rozmanité aroma, jež vzniklo během procesu zrání a kvašení. Není už v tom samotném vystižen obraz lidského života, a zcela zvláštním způsobem našeho kněžského života? Potřebujeme slunce a déšť, klid i těžkosti, fázi očisty i zkoušek, jakož i čas radostného zvěstování evangelia. Ohlédneme-li se, můžeme děkovat Bohu za obojí: za těžkosti i radosti, za chvíle temnot i přízně. V obou rozeznáváme neustálou přítomnost jeho lásky, která nás stále znovu nese a snáší.

Pravým plodem je láska

Nyní se však musíme ptát: jakého druhu jsou plody, které od nás očekává Pán? Víno je obrazem lásky. To je pravý a trvalý plod, který chce Bůh od nás. Nezapomínejme však na to, že ve Starém zákoně je víno, které má vzejít z hroznů, především obrazem spravedlnosti, která se vyvíjí v životě žitém podle Božího zákona! A neříkejme, že je to jen starozákonní a již překonaný pohled: nikoli, zůstává navždy pravdivým. Autentickým obsahem Zákona, jeho summou je láska k Bohu a bližnímu. Tato dvojí láska však není jenom něčím sladkým. Nese v sobě tíži trpělivosti, pokory, dozrávání ve formaci a splynání naší vůle s Boží vůlí, s vůlí Ježíše Krista, Přítele. Jedině tehdy, stane-li se celé naše bytí opravdovým a správným, bude také láska opravdovou, jedine tak bude zralým plodem. Jeho vnitřní nárok, věrnost Kristu a jeho Církvi, vyžaduje neustále, aby byl uskutečňován také v utrpení. Právě tak roste pravá radost. Podstata lásky, opravdový plod vlastně odpovídá slovu o vykročení na cestu, putování. Láska znamená odezdání, darování, nese v sobě znamení kříže. V tomto kontextu Řehoř Veliký kdysi řekl: Míříte-li k Bohu, dbejte na to, abyste Jej nedosáhli sami (srov. H Ev 1,6,6). Toto slovo musíme mít jako kněží na paměti každý den. [...]

Sladké bříme Kristovo

Metropolitním arcibiskupům, kteří byli jmenováni po poslední slavnosti těchto velkých apoštolů, je nyní předáno pallium. Co to znamená? Připomíná to pře-

Benedikt XVI. při předávání pallia novým arcibiskupům. Foto: www.kens5.com

Pallium připomíná sladké bříme Kristovo, které je nám vloženo na ramena.

Je to bříme přátelství s Kristem, které nás formuje a k němuž máme přivádět druhé.

devším sladké bříme Kristovo, které je nám vloženo na ramena (srov. Mt 11,29). Kristovo bříme je totožné s jeho přátelstvím. Je to bříme přátelství a proto „bříme sladké“, ale právě proto také náročné bříme, které formuje. Je to bříme jeho vůle, která je vůlí pravdy a lásky. A pro nás toto bříme spočívá také v tom, že máme přivádět druhé k tomuto přátelství s Kristem a být k dispozici druhým a jako pastýři o ně pečovat. Tím jsme se dostali k poslednímu významu pallia. Je utkáno z vlny beránků, kteří jsou zehnáni na svátek svaté Anežky Římské. To nám připomíná Pastýře, kterým se stal samotný Beránek z lásky k nám. Připomíná nám Krista, který se vydal do hor a pouště, kde se ztratil jeho beránek, totiž lidstvo. Připomíná nám Jeho, který vzal beránka, lidstvo – mne – na svá ramena, aby mne

přinesl domů. Připomíná nám takto, že jako pastýři v Jeho službě musíme i my nést druhé a takříkajíc brát je na svá ramena a nést je ke Kristu. Připomíná nám tak, že můžeme být pastýři jeho stáde, které vždycky zůstane Jeho stádcem a nestane se naším. Pallium nakonec znamená velmi konkrétně také společenství pastýřů Církve s Petrem a jeho nástupci, znamená, že my musíme být pastýři pro jednotu a v jednotě a že pouze v jednotě, jejímž symbolem je Petr, doopravdy vedeme ke Kristu.

Šedesát let kněžského svěcení. Drazí přátelé, možná jsem zašel příliš do podrobností. Ale v této chvíli jsem se cítil podnícen pohlédnout na to, čím se vyznačovala tato desetiletí. Cítil jsem potřebu podat vám a všem kněžím a biskupům, jakož i věřícím Církve slovo naděje a povzbuzení, slovo, jež uzrálo ve zkušenosti faktu, že Pán je dobrý. Tato chvíle je však především chvílí vděčnosti: vděčnosti Pánu za přátelství, které mi věnoval a které chce věnovat vám všem. Vděčnosti lidem, kteří mne formovali a doprovázeli. A v tom všem se skrývá prosba, aby nás jednoho dne Pán ve své dobrotě přijal a dal nám uzříť svou radost. Amen

Přeložil P. Milan Glaser SJ

Radio Vaticana

(Mezititulky redakce)

PRIMÁT V PRAXI

Budoucnost Církve lze stavět pouze s Petrem

Lorenzo Veneziano: Kázání apoštola Petra (1370). Foto: lib-art.com

Na letošní Světové dny mládeže se zapsalo už 440 tisíc lidí. Nikdy dříve nebylo v této fázi, tedy téměř dva měsíce před zahájením, tolik přihlášených. Lze tedy předpokládat, že madridské setkání papeže s mládeží bude patřit k nejnavštěvenějším v historii – tak to bylo ohlášeno minulý týden ve Vatikánu. Je to velmi dobrá zpráva. Tak velký zájem mladých nebyl vůbec samozřejmý. Nejen z ekonomických důvodů. Od dob posledního setkání v Sydney se totiž Benedikt XVI. stal předmětem mnoha ostrých útoků. Není nutné je nyní vyjmenovávat. Tématu už byly věnovány celé knihy. Podstatné je, že Světové dny mládeže tyto bouře přečkaly. Mladí si uvědomují, že budoucnost Církve lze stavět pouze s Petrem.

Ne vždy je to ale pro všechny tak zřejmé. Ve středu 29. června, tedy právě v den slavnosti svatých Petra a Pavla, navzdory papežskému zakazu udělilo sedm čínských biskupů biskupské svěcení strnickému aparátčikovi, místopředsedovi prorožimní vlastenecké církve. Došlo

k tomu po trojici nedávných intervencí Vatikánu ohledně svěcení toho druhu. Biskupové v nich byli vybízeni, aby se s větší rozhodností postavili pokusům režimu kontrolovat obsazování vakantních biskupských stolců – i za cenu nezbytných obětí, po vzoru podzemních katolíků. Nepomohlo to. Biskupové neposlušali. Poddali se režimu. Církev v Číně je tak stále hlouběji rozbíjena na podzemní společenství věrná papežovi a prorožimní uskupení, od Petra stále vzdálenější.

Jsou tu ale také pohyby opačným směrem. V polovině minulého měsíce došlo na Krétě k velmi významnému, i když záměrně nepřilíš inzerovanému, setkání vysokých představitelů katolické a pravoslavné církve. Co je důležité, zúčastnil se jej také osobní vyslanec ruského patriarchy. Hovořilo se právě o Petrově primátu. Výrazné znamení, že rozhovory na toto téma postupují kupředu.

Za pozitivní ukazatel můžeme považovat také oživení dialogu s letniční-

mi a tzv. evangelikálními křesťany, tedy s nejdynamičtějším proudem dnešního protestantismu. V tom kontextu stojí za připomenutí téměř nepovšimnutá pouť švédské letniční církve k hrobům svatých Petra a Pavla. Doprovázel je katolický biskup Stockholmu. Jak uvedl v rozhovoru pro Vatikánský rozhlas představitel letničních, obě společenství před několika lety zjistila, že k sobě mají blíže než k tradičním švédským protestantům, kteří se svým etickým konformismem a doktrinálním liberalismem stále více vzdalují podstatě křesťanské víry.

A konečně před dvěma týdny proběhlo další zasedání doktrinálního dialogu mezi Vatikánem a letničními. Týkalo se klíčového problému: pojetí charismat. Dialog je plánován na několik let a zakončí jej společný dokument na toto téma. Již nyní ovšem panuje shoda ve velmi podstatné otázce, totiž, že z jedné strany Duch Svatý disponuje svými dary zcela svobodně, a z druhé strany, že rozeznávání těchto darů je úkolem Církve. Na cestě k Petrovi je to velmi důležitý krok.

Krzysztof Bronk

Krzysztof Bronk pracuje jako redaktor polské redakce Radia Vaticana.

Kristus chtěl, aby se Petr stal základem Církve. Právě proto se mladí chystají do Madridu, podzemní katolíci v Číně neváhají trpět a odloučení bratři se zabývají otázkou primátu.

ZÁKLADNÍ LIDSKÁ PRÁVA, NEBO NAPROSTÝ ZMATEK?

Vyjádření názoru na konferenci o lidských právech může být děsivá záležitost

Lidská práva zaujímají v dnešní společnosti význačné místo. Jsou však náchylná k fundamentalismu a ideologiím. Pokud budou zneužívána pro dosahování cílů některých radikálních skupin, pak nikdy nemohou být plně respektována.

Během loňského roku jsem se naučila velmi mnoho o lidských právech. Začalo to mým zvolením do poradního výboru Agentury Evropské unie pro lidská práva (FRA). V tomto orgánu zastupuji organizaci Observatory on Intolerance and Discrimination against Christians in Europe.

Mé zvolení bylo silně kritizováno levicovými nevládními organizacemi zastoupenými v tomto výboru kvůli článku, který vydala www.europe4christ.net, další nevládní organizace, v níž pracuji jako dobrovolník. Dotyčný článek uváděl deset důvodů proti adopcím homosexuálními páry. Jeden z členů FRA mi sdělil: „Tři měsíce jsem objasňoval, že váš nesouhlas s adopcemi dětí homosexuálními páry není porušením základních lidských práv.“

Tři měsíce! To je dlouhá doba. Ale jeho úsudek naštěstí podpořil mou pozici. Jinak bych byla z této platformy a poradního výboru vyloučena. Je velmi zvláštní, že moje názory na toto téma způsobily tolik problémů, ačkoli legislativa téměř všech evropských zemí je na mé straně. A to včetně zákonů Rakouska, jež hostí Agenturu pro lidská práva.

Konference o občanské společnosti

V prosinci loňského roku Observatory zveřejnila svou pětiletou zprávu o nesnášenlivosti vůči křesťanům v Evropě. Před několika týdny, 14. dubna, jsem tuto zprávu předložila na konferenci FRA o občanské společnosti, jejíž program se týkal základních lidských práv.

Uvědomovala jsem si, že mi posluchači nebudou příznivě nakloněni, neboť hlavním tématem těchto setkání je vždy boj proti homofobii. Ale jsem přesvědče-

na, že je třeba využít každé příležitosti: požádala jsem četné skupiny aktivistů za práva homosexuálů, jež se účastnily konference, aby byly zdvořilejší, když jednají s křesťany. Líbání homosexuálů v katedrále Notre Dame je neuctivé, řekla jsem. Protikřesťanské obrazy na přehlídkách homosexuálů – včetně živých napodobenin ukřižování – zraňují křesťany. Uvěznění pouličního kazatele za to, že citoval biblické verše o homosexualitě, porušuje svobodu a je totalitní.

**Princip nediskriminování
nám říká, že základní lidská
práva a svobody se vztahují
na všechny lidi bez rozdílu
a bez ohledu na okolnosti.
Nediskriminování není
právem samo o sobě.**

Mé vystoupení nebylo o homosexualitě, která mě nikdy příliš nezajímala. Nebylo o „nenávisti vůči homosexuálům“, kterou žádný rozumný člověk necítí. (Je zvláštní, jak je nutné to vždy zdůrazňovat. Pokud bych nesouhlasila s výsledkem švýcarského referenda o stavbě muslimských minaretů, musela bych zároveň jedním dechem tvrdit, že necítím „nenávist“ vůči všem občanům Švýcarska?) Ne, já jsem se soustředila na skupinu lidí, kteří se chovají velmi neslušně a narušují plodnou veřejnou diskusi svými radikálními akcemi.

Za vyjádření názoru do vězení

Zde je souhrn toho, co se stalo: „Dohodneme se,“ řekla jsem na workshopu, „že

by nikdo neměl jít do vězení za to, že zdvořile vyjadřuje svůj názor, jenž neobhájuje násilí.“

„Ne!“ Rozkřičely se na mě rozzlobené hlasy. „Lidé by měli jít do vězení za to, co říkají, pokud vyslovují negativní poznámky na adresu zranitelné menšiny, obzvláště když tito lidé mluví z pozice síly!“ Tyto výkřiky byly doprovázeny souhlasným přikyvováním členů FRA.

Posluchači byli rozrušení. Členka FRA, milá Italka, se pokusila zklidnit emoce a zeptala se mě: „Gudrun, povězte nám, když katolík – učitel matematiky – ve třídě řekne, že homosexuálové jsou hloupí a neumějí počítat – jedná se o porušení základních lidských práv?“

Je těžké jasně uvažovat, když stojíte tváří v tvář davu rozlícených aktivistů. Odpovědět „ne“ by bylo zvláštní – koneckonců, ten učitel je velmi hloupý. Odpovědět „ano“ mi také nepřipadá správné... Či práva jsou vlastně porušována?

Odpověď samozřejmě zní „ne“. Učitel matematiky neporušuje lidská práva. Porušuje kodex chování učitelů a měl by za to být odpovídajícím způsobem potrestán. Povinnost dodržovat lidská práva zavazuje státy, nikoli jednotlivce. Pouze v případě, že stát nařídí všem učitelům matematiky, aby učili, že homosexuálové jsou „příliš hloupí na to, aby zvládli matematiku“, by se možná dalo mluvit o porušování lidských práv. Ale především by se jednalo o porušování práv žáků na vzdělání.

Princip nediskriminování

Je nutné tohle vysvětlovat členům Agentury pro lidská práva? Nemělo by být.

Existuje právo nebýt uražen? Svoboda něco neslyšet? Doložka o neurážení

začleněná do principu o nediskriminování?

Ne, neexistuje a důvod spočívá právě ve slově „princip“. Nediskriminování nestojí osamoceně jako nezávislá právní norma, ale je vždy nutné je použít společně s některým ze základních lidských práv. Jedná se o formální princip, který poskytuje klíč k výkladu práv a svobod a jejich aplikaci. Princip nediskriminování nám říká, že základní lidská práva a svobody se vztahují na všechny lidi bez rozdílu a bez ohledu na okolnosti. Nediskriminování není právem samo o sobě.

Představme si na okamžik, že by lidská práva zavazovala jednotlivce, a nediskriminování by bylo samostatnou a nezávislou právní normou: každé rozlišování mezi osobami by bylo podezřelé. Každé „ano“, každé „ne“ by podléhalo právnímu šetření vylepšenému o možnost podávat anonymní stížnosti na některého „rovnocenného člověka“, o přenesení důkazního břemene na údajného pachatele a o uložení „vysoké pokuty“ včetně „odškodnění obětí“.

Svévolný výklad spravedlnosti

Zpět ke konferenci: Dále jsem zmínila případ berlínského lékárníka, který odmítne prodávat antikoncepční pilulku používanou po pohlavním styku. Radikální feministky mu rozbijí okna a zničí lékárnu. „A učiní tak oprávněně“, říká další účastník konference FRA. „Lékárník porušil právo na lékařskou péči!“ Posluchači souhlasně přikyvují.

Nevím, jestli bych měla být překvapená, šokovaná nebo vyděšená. Toto je svévolný výklad spravedlnosti. Porušuje svobodu svědomí lékárníka, který provozoval svou živnost dávno před tím, než byly tyto pilulky k dispozici. Tento výklad také mylně předpokládá, že antikoncepční pilulka užívaná po pohlavním styku je „lékařskou péčí“, ačkoli žádný soud nic takového nedefinoval. A znamená to rovněž konec proporcionality, když uvážíme, že pilulka by nebyla volně dostupná jinak, což však není případ centra Berlína.

Kolik zmatků ohledně lidských práv může způsobit konference o lidských právech? Nejsem odborníkem na „téma

LGBT“, ani jsem o něm nikdy nechtěla veřejně diskutovat. Ale nutí mě k tomu agresivní jednání a mluva některých jejich zástupců.

Zneužitelnost lidských práv

Miluji lidská práva a jsem ráda, že v dnešní společnosti zaujímají tak významné místo. Jsou však náchylná k fundamentalismu a ideologiím. Pokud budou základní lidská práva používána pro dosahování cílů některých radikálních skupin, pak nikdy nemohou být plně respektována.

Gudrun Kuglerová

<http://www.mercatornet.com>

přeložila Krista Blažková

(Mezitimulky redakce)

Dr. Gudrun Kuglerová,
zakladatelka organizace
Observatory on Intolerance and Discrimination
against Christians, poradkyně
Platformy lidských práv
Agentury Evropské unie pro lidská práva

EU A OSN ODKRYLY KARTY

Kam se poděl humanismus těchto humanistických institucí?

EU a OSN, instituce, jež mají především hájit právo každého člověka na život, se změnil v nepřítele života a zastávce „kultury smrti“.

Třebaže se EU deklarovala a stále deklaruje jako humanistická instituce, její politika je úplně opačná. V posledních dnech to znovu potvrdila Evropská komise, která ústy své místopředsedkyně Viviane Redingové vyzvala Maďarsko k okamžitému zastavení protipotratové kampaně. Tato propotratová lucemburská feministka, která od roku 1999 působí na komisařských postech v EK, prohlásila, že maďarská vládní kampaň apelující na těhotné ženy, aby nechodily na potrat, „odporuje evropským hodnotám“. De facto tím prohlásila potrat za „evropskou hodnotu“. Zároveň ozná-

mila úmysl přinutit Maďarsko všemi prostředky k navrácení 416 tisíc eur z evropských fondů, které na protipotratovou kampaň vynaložilo.

Kultura smrti

Redingová obvinila maďarskou vládu, že vylepením plakátů s obrazem počatého dítěte a textem „Chápu, že nejste na mne připraveni, ale dvakrát přemýšlejte... a dejte mě k adopci. NECHTE MĚ ŽÍT!“ se dopouští „zneužití evropských dotací“. Celonárodní pro-life kampaň je přitom jen zčásti placena z peněz v rámci unijního programu „Pokrok“, který má

podporovat sociální solidaritu v Evropě. Jak se nyní ukázalo, Evropská komise nenarozené děti do této své „solidarity“ prostě nezahrnuje. To nejsou pro paní Redingovou lidi, to je biologický odpad. Je to po nedávném doporučení Výboru OSN pro práva dětí, aby Česká republika urychleně ukončila program babyboxů (které už v ČR zachránily životy 50 dětí!), další zřetelný výmluvný doklad asociální politiky mezinárodních institucí v režii levicových a liberálních ideologů. Tyto instituce, jež mají především hájit právo každého člověka na život, se změnil v nepřítele života č. 1. Provádějí politiku

prosazující násilné potraty a eutanazii, kterou zesnulý papež Jan Pavel II. správně nazval „kulturou smrti“.

Maďarská „Velikonoční ústava“

K tažení proti maďarské protipotratové kampani vyzvala Redingovou francouzská europoslankyně a fanatická potratová aktivistka Sylvie Guillaume, a to zřejmě v odvetě za nedávné přijetí nové maďarské „Velikonoční ústavy“. Ústavní článek II. totiž říká: „Lidská důstojnost je nedotknutelná. Každá lidská bytost má právo na život a lidskou důstojnost; život embrya a plodu má být chráněn od okamžiku početí.“ Maďarská ústava se okamžitě stala terčem kritiky ze strany unijní propotratové lobby, které vadí, že její text sice nezakazuje potrat, nicméně vysvětluje, že je to vražda.

Řecké dluhy

Zatímco socialisty ovládaná Evropská komise bude od Maďarska požadovat vrácení 416 tisíc eur, řecká socialistická vláda – pod vedením socialisty Jorgose Papandrea (od roku 2006 je i šéfem Socialistické internacionály) plýtvá naprosto nesmyslně eury i v situaci hrozícího státního bankrotu. O neuvěřitelných požitcích zaměstnanců veřejného sektoru nedávno informovala řecká média: zaměstnanci autobusové dopravy dostávají měsíční příplatek 310 eur za to, že včas nastupují do práce, čtvrtina železničářů státní společnosti OSE bere měsíčně 420 eur za to, že si v práci myjí ruce a v polostátní telekomunikační společnosti OTE se vyplácí pracovníkům 25 eur za ohřívání služebních aut(!).

Nehorázné plýtvání zadluženého Řecka místopředsedkyni EK Redingovou ovšem nevzrušuje. Řecké dluhy přece zaplatí země eurozóny a bruselští byrokraté chtějí eura tahat i ze států, kde se eury neplatí. Brusel si uzurpuje stále větší kompetence ve stále více oblastech života unijních členů. Zvrhlou koncepci lidských práv by rád exportoval do všech zemí EU, bez ohledu na jejich národní zvyklosti i vlastní závazek, že etická témata zůstanou v kompetenci národních států. Čelní unijní představitel, a to jak socialisté, tak zvláště bývalí anarchisté a komunisté, chtějí ze zabíjení počatých

děti udělat veřejně prospěšnou zdravotnickou službu. Švédské zákonodárce už vystrašili do té míry, že tamní parlament poměrem hlasů 271 : 20 schválil rezoluci, která odsuzuje dokument Parlamentního shromáždění Rady Evropy z října 2010, podporující právo lékařů na výhradu svědomí. Jak uvedl John Smeaton z britské Společnosti na ochranu nenarozených dětí, švédské hlasování ukazuje,

„Nechte mě žít!“ aneb zneužití evropských dotací
Foto: uogcc.org.ua

Ochrana života od samého počátku je a musí zůstat jedním z pilířů evropanství.

kam až jsou připraveni zajít podporovatelé potratů, ačkoliv žádné mezinárodní úmluvy neuznávají právo na potrat. Naopak, výhrada svědomí je základním principem všech mezinárodních zákonů o lidských právech.

Prorodinná politika Ruska

Nebývá zvykem dávat za vzor putinovské Rusko, zvláště ne po jeho vpádu a okupaci výsostného území Gruzie. Problematiku umělých potratů ale Vladimir Putin zřejmě chápe lépe než bruselští sociální inženýři, a to zejména ve světle prohlubující se demografické krize. V květnu ruský premiér řekl, že musí být podniknuta opatření ke zvýšení porodnosti v Ruské federaci a už nyní

je v ruském parlamentu návrh zákona, podle něhož potrat nebude lékařskou službou v rámci národního zdravotního programu, a lékaři budou moci odmítat provádět potraty. Zákon zakáže potraty na vládou provozovaných klinikách a vydání pilulky „ráno po“ nebude možné bez receptu. Zákon bude také požadovat od manželů souhlas s potratem jejich žen a dospívající dívky budou muset mít souhlas rodičů. Rovněž bude požadována týdenní čekací lhůta na potrat, aby žena mohla zvážit své rozhodnutí. Návrh zákona obsahuje i zvýšení měsíční podpory těhotným ženám.

Reakce českých politiků

Z českých politických stran proti postupu EK vůči Maďarsku a proti doporučení OSN v kauze babyboxů jako jediná vystoupila KDU-ČSL. Předsednictvo strany přijalo usnesení, v němž vyzvalo vedení Evropské lidové strany, aby se od rozhodnutí Evropské komise distancovalo. „Vydání, že financování kampaně, která si klade za cíl omezit potraty, je v rozporu s hodnotami Evropské unie, je skandální. Ochrana života od samého počátku považují naopak za jeden z pilířů evropanství,“ uvedl místopředseda KDU-ČSL pro zahraniční politiku Pavel Svoboda. Kritické je i stanovisko europoslankyně za KDU-ČSL Zuzany Roithové: „Zásadně odmítám doporučení Výboru OSN pro práva dětí, aby Česká republika urychleně ukončila program babyboxů. Mám podporu řady evropských poslanců a poslankyň a hodlám využít i politické nástroje, které k dispozici v Evropském parlamentu máme, a proti tomuto nesmyslnému doporučení se postavíme. Naopak hodláme navrhnout rozšíření tohoto programu po celé EU.“ Není ale rozhodný postoj jediný, navíc ještě mimoparlamentní politické strany, vůči zvlí potratové lobby trochu málo? To si opravdu čeští politici nechají líbit všechno?

Ferdinand Peroutka, jr.
<http://www.ct24.cz/blogy>
(Mezititulky redakce)

Ferdinand Peroutka, jr.,
novinář, publicista, stálý
spolupracovník internetového
portálu ČT24

KLOPOTNÝ NÁVRAT SAKRÁLNÍ ARCHITEKTURY

Diskuse nad prezentací studentských návrhů kostela

Přinášíme další příspěvek do diskuse iniciované prezentací studentských návrhů kostela na pražském sídlišti Barrandov.

O čem se nemluví...

Diskuse o posvátné hudbě – od obecných otázek, co to vlastně posvátná hudba je, v čem spočívá její posvátnost, zda a jaká jsou kritéria a požadavky na posvátnou hudbu, až po debaty nad konkrétními více či méně úspěšnými příklady naplnění tohoto pojmu – mezi českými katolíky již nějakou dobu probíhá. Není to dokonce tak dávno, kdy nabrala značných obrátů v souvislosti s kritickým ohlasem, jehož se dočkala hudební složka papežské liturgie ve Staré Boleslavi, následným tzv. „dopisem varhaníků“ a „Studijním dnem o liturgické hudbě“. Je sice pravda, že vlnobití od té doby již značně opadlo a všichni zainteresovaní zřejmě raději zapomněli na mediální proklamace o tom, že „studijní den nebyl poslední“ a že se mělo jednat pouze o počátek dlouhodobějšího systematictějšího a oficiálnějšího zájmu o danou problematiku. Přesto je toto téma stále živé: existují spolky, jež si je berou za své, jako Společnost pro duchovní hudbu či Jednota Musica sacra, vychází časopis *Psalterium*, a i v neoficiálním veřejném prostoru (blogy, internetové debaty) lze přítomnost tohoto tématu stále pozorovat.

Zcela jinak je tomu s otázkou posvátné architektury. Snad proto, že nový kostel se nestaví ani zdaleka tak často, jako je třeba připravovat hudební stránku liturgie, u nás dosud prakticky žádná diskuse na téma sakrální architektury neexistovala – o časopisech a spolecích ani nemluvě. Proto je třeba podnik, z něhož hodlám vylíčit své zážitky, pokládat za průkopnický – a již z toho důvodu náleží organizátorům hluboké uznání. O čem je řeč?

Mluví tu o akci, kterou v tzv. „Katolické oáze“, tj. provizorních prostorech, v nichž se prozatím odehrávají bohoslužby i další aktivity farnosti Černý Most, uspořádala Společná liturgická komise

Pražské arcidiecéze a Plzeňské diecéze a římskokatolická farnost Kyje a Černý Most, a to ve spolupráci s Katedrou architektury Stavební fakulty ČVUT. Po tři dny – 13., 15. a 19. května – zde bylo možné zhlédnout prezentaci studentských projektů kostela a komunitního centra, přičemž nešlo o pouhou výstavu, ale o komplexněji pojatou akci zaměřenou na vyvolání diskuse na dané téma jak s věřícími z farnosti, tak s odbornou veřejností.

Základním východiskem celé akce byl předpoklad, že existuje něco takového jako „sakrální architektura“, neboli architektura samou svojí povahou předurčená k sakrálnímu využití. Jinými slovy, v tomto smyslu „sakrální“ se nějaká budova či místnost nestane jednoduše

Sakrální je pouze takový prostor, který již svým uspořádáním tento svůj účel vyjadřuje, který sám pomáhá a zve k posvátnému využití.

Katedrála Notre-Dame, Paříž (1163–1345)
Foto: www.ourtravelpics.com

tím, že se zde začnou lidé modlit nebo že se zde začne slavit mše svatá; vpravo sakrální je pouze takový prostor, který již svým uspořádáním tento svůj účel vyjadřuje, který sám pomáhá a zve k posvátnému využití. Na informačním letáku k výstavě to lapidárně vyjádřil sekretář spolupředávající liturgické komise dr. Jiří Kub: *posvátná architektura není taková, do které zavěsit kříž lze, ale taková, ze které když kříž odstraníte, tak tam očividně chybí.*

Měl jsem možnost zúčastnit se dvou ze tří zmínovaných prezentačních dnů. Nejprve v neděli 15. května, kdy měli především kyjští a černomostečtí farníci dvě hodiny přede mší svatou prostor prohlédnout si vystavené projekty, diskutovat o nich s (bohužel) pouze jediným z přítomných autorů a s iniciátorem celého projektu, arch. Jindřichem Synkem, který studentům toto téma zadal. Skutečná diskuse se ovšem rozvinula až po mši svaté u vína, také proto, že dříve mnoho farníků nedorazilo. Ve čtvrtek 19. května se pak konal spíše odborně zaměřený večer, jehož páteří byla pozoruhodná dvouhodinová přednáška ThLic. Jana Kotase, o níž bude ještě řeč, následovaná živou diskusí a následně opět prohlídkou prací. Na následujících řádcích bych se rád se čtenáři podělil o své dojmy z těchto dvou setkání – přičemž vyjádření k samotným studentským návrhům si nechám až na závěr.

Opravdu rozumíme koncilu?

Pokud jde o první – „farní“ – večer, budu stručný. Zdá se mi, že na proběhlé diskusi, které se kromě několika farníků (resp. dalších návštěvníků) a arch. Synka účastnili též zástupci pořadatelů – místní farář p. Walczyk a dr. Kub, bylo patrné, že pro většinu zúčastněných šlo o diskusi tohoto druhu první. Došlo tu k nadhazení mnoha různých témat a často

klíčových otázek týkajících se samotné podstaty a smyslu liturgického prostoru, a samozřejmě zazněly i zcela protikladné odpovědi – které si ovšem každý již přinesl z domova. K nějakému společnému hledání, třibení a posunům názorů, jak se mi zdá, příliš nedošlo, a snad ani v tomto formátu dojít nemohlo: to je jisté běh na dlouhou trať, záležitost dlouhodobé veřejné debaty, která touto první „otrávací“ a zdánlivě neplodnou fází nutně musí projít. I proto je velmi dobře, že se diskuse vůbec uskutečnila.

Pokud bychom z ní však měli přece vyvodit nějaký závěr, zdá se mi, že vyplynulo především jedno: o konkrétních, praktických otázkách vzhledu kostela, vnitřního uspořádání jeho prostoru atd. nemá smysl se přít, dokud si neujasníme teoretické a značně abstraktní principy týkající se podstaty a smyslu liturgického prostoru, povahy liturgického shromáždění atd., z nichž je třeba při koncipování liturgického prostoru vycházet. Nijak překvapivě se v tomto bodě diskuse stočila k otázce interpretace II. vatikánského koncilu a následné liturgické reformy, kterou lze zjednodušeně popsat jako spor mezi obhájci kontinuity a zastánci diskontinuity mezi „předkoncilní“ a „pokoncilní“ Církví. Ačkoliv ono „diskontinuitní“ či „dualistické“ chápání koncilu jakožto radikálního zlomu dlouhodobě kritizuje papež Benedikt XVI. a nedávno je za významný problém označil i předseda Papežské rady pro jednotu křesťanů kardinál Kurt Koch, černomostecká diskuse o posvátné architektuře potvrdila, že mezi českým katolickým lidem Božím tato „revoluční“ interpretace posledního koncilu značně zdomácněla. S neochvějným přesvědčením některých diskutujících o tom, co vyžaduje tzv. „duch koncilu“ a které pozice mu naopak odporují a jsou „předkoncilní“, ovšem kontrastovala jistá (sama o sobě u laiků pochopitelná) nechuť pustit se do vážné diskuse o tom, co vlastně v koncilních a pokoncilních dokumentech stojí a o jaké teoretické principy by se tedy měly opírat konkrétní debaty např. o umístění oltáře a ambonu. Jak jsem však již řekl: smyslem setkání v této fázi nemohlo být nějaké problémy vyřešit, nýbrž vůbec je objevit, uvědomit si, že existují.

Katedrála sv. Vít, Václava a Vojtěcha, Praha (930–1929). Foto: Wikipedia

Církev se v liturgii spolu s Kristem a v Kristu zaměřuje k Bohu Otci. Liturgický prostor má toto transcendentní zaměření bohoslužby vyjadřovat.

Pohled do historie

Velmi cenným příspěvkem k ujasnění zmíněných základních principů byla naopak již zmiňovaná čtvrtetní přednáška ThLic. Jana Kotase (škoda, že většina účastníků nedělní debaty již ve čtvrtek nedorazila). Její podstatnou část tvořilo zasvěcené a hluboké uvedení do historického vývoje liturgického prostoru od nejstarších dob po současnost, na jehož základě poté Kotas načrtl několik univerzálně platných zásad, které by liturgický prostor měl splňovat. Pokusím se nyní alespoň základní body této neobyčejně obohacující přednášky stručně zreprodukovat.

Vnější forma křesťanské bohoslužby se vyvíjela postupně v návaznosti na liturgii židovskou, která byla trojí: obětní bohoslužba v chrámu, „bohoslužba slova“ neboli četba Písma v synagógách, a „domácí“ bohoslužba v rodinném kruhu (např. modlitby a rituály při sederové večeři). Specificky křesťanská bohosluž-

ba, soustředěná kolem svátosti eucharistie („lámání chleba“), v jistém smyslu navázala na všechny tři tyto zdroje. Svoji vnější formou byla zprvu jakoby syntézou bohoslužby synagógní a rodinné – tj. spojením četby Písma po synagógním způsobu a obřadu lámání chleba, který díky svému ustanovení v rámci slavnostní velikonoční večeře na „domácí“ formu bohoslužby přímo navazuje. Co do svého významu byla ovšem eucharistická oběť od počátku chápána jako definitivní a dokonalá náhrada obětí chrámových – resp. jako zpřítomnění jediné, dokonalé oběti, kterou jednou provždy přinesl Bohu Otci Ježíš Kristus, když zemřel na kříži.

Místem konání prvních křesťanských bohoslužeb byly soukromé domy. Když později křesťané začali budovat první vlastní prostory vyčleněné pro bohoslužbu, převzali zprvu uspořádání židovské synagogy. V tom hrála centrální roli *béma*, vyvýšené místo, odkud se předčítalo Písmo; křesťané pak do takto uspořádaného prostoru pouze doplnili oltář či obětní stůl. Ovšem s tím, jak se postupem času prohlubovalo povědomí o centrální důležitosti mešní oběti v křesťanské bohoslužbě, získával postupně oltář v rámci liturgického prostoru stále důležitější postavení, a *béma*, resp. ambon, začala ustupovat do pozadí (až v potridentské době prakticky zanikla). Následoval složi-

Oltář v katedrále sv. Cecílie, Omaha, USA (1905–1959). Foto: www.defensorveritatis.net

tý vývoj, poznamenaný měnícími se kulturními a civilizačními okolnostmi, který nebyl vždy přímočarý či pozitivní – Kotas poukázal například na problematickou tendenci, k níž došlo na ne-latinských misijních územích (tj. zjednodušeně řečeno, za Alpami), kde většina účastníků bohoslužby přestala být schopna aktivně participovat na liturgickém slavení. To vedlo ke stažení liturgického dění do prostoru presbytáře (kde seděli ti, co rozuměli), k přesunu oltáře k samé stěně apsidy a tím k „vyšachování“ lidu do pozice přihlížejících, nikoliv aktivních účastníků liturgie. S postupem doby rovněž začal získávat na významu *svatostánek* jakožto místo uchovávání proměněných hostií, tedy místo, kde je Bohočlověk Ježíš Kristus reálně fyzicky přítomen.

Velmi zajímavé pro mne bylo zjištění, že nikdy v dějinách až do liturgické reformy po II. vatikánském koncilu nebyla vnímána jako podstatná otázka, zda kněz slouží mši „čelem k lidu“ či „zády k lidu“. Podstatná byla vždy orientace *celého bohoslužebného shromáždění v klíčovém okamžiku liturgie*, které se jako celek obracelo východním směrem, symbolizujícím transcendentní a eschatologické zaměření bohoslužby, přičemž vycházející slunce bylo chápáno jako symbol vzkříšeného Krista. Chrámý přítom mohly být

Liturgický prostor musí být orientován především na oltář, na němž dochází ke zpřítomnění Kristovy oběti. Oltář má celému prostoru dominovat, poutat pozornost.

disponovány buď tak, jak to asi známe – tj. k východu je orientována apside či stěna naproti vchodu za oltářem, opatřená v nejstarších dobách mozaikou vzkříšeného Krista – anebo (původně) naopak, kdy se shromáždění obrací přímo k vycházejícímu slunci, které vniká dovnitř východně orientovanou otevřenou branou kostela.

Hledání konstant liturgického prostoru

Z celkového pohledu na dvoutisíciletý vývoj liturgického prostoru lze načrpat některé obecnější závěry. Předně, při hledání optimálního uspořádání liturgického prostoru nelze propadat „archeologismu“, tj. snaze o důsledný návrat k „původním formám“ – a to za prvního proto, že k adekvátnímu architektonické-

mu pojetí některých podstatných složek liturgického prostoru se Církev dopracovala teprve postupně (viz např. vývoj postavení oltáře), a za druhé proto, že ideálního, univerzálního liturgického prostoru zřejmě nelze dosáhnout: vždy bude třeba vzít v úvahu též konkrétní kulturní a jiné okolnosti. Nežádoucí je však i opačný extrém: jakási víra v nezdolitelný pokrok (typu „dnes po II. vatikánském koncilu již víme...“), anebo přesvědčení, že žádné konstantní požadavky na liturgický prostor neexistují a každá kultura či společenství si jej má zařídit tak, jak jim to vyhovuje. Citlivé zkoumání vývoje liturgického prostoru nám umožní odhalit objevy trvalé hodnoty, k nimž Církev v proměnách pojetí liturgického prostoru dospěla, a zároveň identifikovat i některé nešťastné tendence, kdy se něco z předávaného bohatství vytratilo mezi prsty.

Co jsou tedy ony „konstanty“ křesťanského, nebo lépe katolického sakrálního prostoru? Kotas kladl velký důraz především na to, že se nejedná o prostor uzavřený *do sebe*, nýbrž otevřený transcendentnímu rozměru. I přesto, že centrem bohoslužby je na oltáři probíhající eucharistická oběť, v níž se *tady a teď* zpřítomňuje Kristus a jeho spásné dílo, je to Bůh Otec, jemuž tuto oběť Kristus spolu s celou Církví přináší, a Bůh Otec je tedy oním transcendentním úběžníkem, k němuž je celé shromáždění – spolu s Kristem a v Kristu – zaměřeno, k němuž se v modlitbě obrací a jemuž slouží (Kotas poukazoval na to, že drtivá většina mešních modliteb, a speciálně eucharistická modlitba, se obrací k Bohu Otci, nikoli k Synu). Základním požadavkem na liturgický prostor tudíž je, aby svým uspořádáním toto transcendentní zaměření bohoslužby adekvátně vyjadřoval. Liturgický prostor musí samozřejmě být orientován především na *oltář*, na němž dochází ke zpřítomnění Kristovy oběti, a který tudíž má celému prostoru dominovat, poutat pozornost. Liturgický prostor však nesmí být kolem oltáře „uzavřen“, náš pohled nesmí u oltáře skončit, logika prostoru musí celé shromáždění tak říkajíc vést dál a výš, a nikoliv jej orientovat samo na sebe, byť by to bylo s „Kristem mezi námi“. Tomuto

účelu musí sloužit celkové rozvržení prostoru i uspořádání jeho klíčových prvků a vztahů mezi nimi: oltáře, ambonu, svatostánku, vstupního portálu atd. Příkladem zcela nevhodného, transcendentní postrádajícího a do sebe uzavřeného řešení liturgického prostoru je (dnes bohužel dost častý) model „posluchárna“ či „divadelní sál“: chrám je jakoby rozdělen na „pódium“ a „hlediště“; tyto dva prostory jsou postaveny proti sobě, ale nikam dál již neodkazují; celebrant slaví mešní oběť ne před Bohem, ale před lidem, který je naopak postaven do role publika. Celebrant a lid jsou tak fixováni na sebe navzájem a transcendentní rozměr prostoru zcela chybí.

Tři schůdné alternativy

Jak tedy liturgický prostor *má* vypadat? To byla otázka, na niž se Kotas pokoušel konkrétně odpovědět v závěru své přednášky. Nastínil tři tradice osvědčené základní modely liturgického prostoru, které výše uvedený základní požadavek mohou dobře naplnit, nicméně skrývají v sobě jistá úskalí, na nichž, nedáme-li si pozor, může celá koncepce ztroskotat.

Prvním z nich je model, kdy je prostor kostela pojat jako symbolická *cesta*, směřující od vstupní brány k oltáři a *dál k Bohu*. Poblíž oltáře může být ambon, cestou k oltáři či poblíž vstupu křtitelnice. Toto uspořádání však vyžaduje, aby loď kostela nebyla příliš úzká a dlouhá, a aby oltář nebyl příliš hluboko v presbytáři – jinak dojde k přetržení vazby mezi lidem v chrámové lodi a děním u oltáře, a tím k rozbití jednoty prostoru; cesta ztratí své zaměření k cíli a svoji dynamiku, která je její podstatou.

Druhou alternativou, vhodnou spíše pro nepřehledné velké prostory, je prostor uspořádaný *centrálně* s oltářem v centru nebo poblíž centra. Ono transcendentní zaměření v tomto případě nemíří za oltář, nýbrž *vzhůru*: a tomu také musí odpovídat architektura prostoru, která tuto orientaci musí vyjadřovat. Ideální je například centrální, nejlépe prosvětlená kopule s nižším a tmavším obvodovým prostorem, jak to vidíme u některých původně barokních chrámů založených na oválném půdorysu. Bude-li prostor příliš nízký a malý, transcendentní zamě-

ření se ztratí – ze shromáždění obráceného k Bohu se stane do sebe zahleděný kroužek kolem stolu. Na druhou stranu, centrální dispozice nevyhovuje ani pro příliš velké prostory. Svádí totiž nevyhnutelně ke stupňovitému uspořádání „hlediště“, čímž se chrám mění v amfiteátr, stadion či cirkusové šapitó, kde je oltář utopen, místo aby vystupoval, přičemž jeho zadní kulisu tvoří protější „tribuna“. Tím opět dochází k uzavření do sebe a ke ztrátě transcendence.

Poslední možností je prostor uspořádaný na způsob chóru: lidé ve dvou řadách proti sobě podél osy, na níž je umístěn oltář i ambon. I toto uspořádání je funkční pouze v citlivém komorním provedení (všimněme si, že je v liturgii tradičně využívají řeholní komunity), jinak dojde k výše popsanému stadionovému efektu: „Kostel připomíná sportovní halu s hřištěm. Pro věřící jsou určeny dvě protilehlé tribuny. Na místě jedné branky stojí oltář, na místě druhé ambon. Mezi nimi je prázdný prostor... Věřící na tribunách se tedy musejí otáčet buď vpravo nebo vlevo, podle toho, na kterou ze stran právě celebrant přešel. Hledí-li před sebe, vidí pouze na sousedy z protilehlých tribun,“ – to je popis skutečného případu, kostela Ježíše Spasitele v Modeně, z pera Johanky Bronkové v jejím komentáři na Rádiu Vatikán z 19. února tohoto roku. (Dr. Kub k problemati-

ce chórového uspořádání připodotkl, že výraznou roli v celkovém vyznění hrají i tradiční chórové lavice, které každému účastníku liturgie poskytují potřebnou míru intimity).

Otevřené problémy zůstávají

Tolik tedy Kotas, nebo spíše shrnutí toho, co jsem si z jeho informačně nabitých přednášek dokázal odnést já. Nedá mi to ovšem, abych se nepoděлил ještě o dvě myšlenky či spíš problémy, k nimž mě vyslechnutá přednáška vyprovokovala a které byly také částečně předmětem následující diskuse.

Za prvé, z uvedených tří použitelných modelů liturgického prostoru se mi jako jednoznačný, univerzálně použitelný favorit jeví model *cesty*: ani jeden ze zbývajících dvou totiž není vhodný pro prostory větších rozměrů (tedy např. pro běžný farní kostel), a také se zdá, že nebezpečí příliš přehnané délky a „zastrčeného“ oltáře se lze vyvarovat podstatně snáze než nástrah, které číhají na tvůrce prostorů centrálních a chórových. Naplnění modelu cesty ovšem (na rozdíl od zbylých dvou) přirozeně počítá s tradičním postavením celebranta *ad orientem*, tj. *v čele lidu*, nikoli *čelem k lidu*. Jinak hrozí mnohem horší selhání než pouhá ztráta kontaktu se zadními řadami: totiž proměna modelu *cesty* ve výše kritizovaný neblahý model *posluchárny*! Je sice pravda, že způsob celebrace jakoby „čelem k lidu“ se běžně užíval v mnoha starověkých bazilikách, a takto disponována je dokonce i vatikánská bazilika sv. Petra. Ovšem jak vyplývá z Kotasovy přednášky, tato dispozice vlastně není dispozicí *čelem k lidu*, ale spíše *spolu s lidem čelem k východu* – lid se v takto disponovaných chrámech při proměňování původně obracel stejným směrem jako celebrant! Navíc, jedná se o uspořádání, které vzniklo v raných dobách, kdy ještě nebyl kladen takový důraz na význačné postavení oltáře (o svatostánku ani nemluvě), a nebylo tedy zřejmě vnímáno jako nepatřičné, když se celé shromáždění otočilo k oltáři zády (lavice, které by v tom bránily, samozřejmě tehdy ještě neexistovaly). Zdá se tedy, že máme-li se vyhnout liturgickým nedůslednostem, bylo by na místě v chrámech disponovaných podle klasického

Svatostánek v katedrále P. Marie, Killarney, Irsko (1981)
Foto: www1.georgetown.edu

modelu cesty celebrovat zásadně v čele lidu směrem k východu – což je zcela nezávislé na užité formě římského ritu: jak řádnou (*Novus ordo*), tak mimořádnou („tridentskou“) formu římské liturgie lze celebrovat oběma způsoby. Obávám se však, že takový požadavek je (prozatím?), řekněme, politicky neprůchodný.

Za druhé, mám za to, že zcela mimořádný problém představuje umístění svatostánku. Kotas se mu ve své přednášce spíše vyhnul (podobně jako příliš nerozváděl návaznost mešní oběti na židovskou oběť chrámovou, a tedy návaznost křesťanského kostela na židovský chrám jako místo přítomnosti Boha, resp. Boží slávy – *Šechina*) a došlo na něj až v závěrečné diskusi. Přestože platí vše, co bylo řečeno o oltáři jakožto centru liturgického prostoru, nelze podle mého mínění jen tak opominout fakt, že ve svatostánku přebývá živý, reálně přítomný Bůh. Není už tento fakt dostatečný k tomu, aby právě svatostánek a nic jiného byl situován do těžiště liturgického prostoru? Nečiní Boží přítomnost ze svatostánku skutečné centrum kostela, přičemž toto jeho faktické postavení lze architektonickým umístěním buď respektovat, anebo ignorovat, ale nikoli změnit? *Generální instrukce k Římskému misálu* z roku 2002 logicky požaduje, aby byl svatostánek umístěn buď na význačném místě v presbytáři, anebo ve zvláštní eucharistické kapli. Druhý způsob se jeví jako přiměřený především v případě velkých, členitých kostelů, které netvoří jednotný, snadno přehledný prostor, a tedy v rámci kostela jako celku není vlastně možné dosáhnout splnění požadavku, aby mu svatostánek svým umístěním dominoval. U menších, zejména jednolodních kostelů (typicky původně barokních) však jakékoli jiné umístění svatostánku než centrálně v presbytáři působí, jako by byl „odsunut“ či „zastřčen“, což jistě není v souladu s logickým požadavkem *Instrukce*, aby se jednalo o místo mimo jiné „nanejvýš důstojné a význačné“.

Právě tento model však přináší nanejvýš obtížný problém, jak skloubit takto vzniklá dvě centra, oltář a svatostánek. V tradici tento problém, jak se zdá, nikdy uspokojivě vyřešen nebyl – zřejmě proto, že potřeba architektonicky vyjádřit

důstojnost svatostánku jeho umístěním v liturgickém prostoru byla objevena až poměrně pozdě, vlastně teprve v době barokní. Barokní řešení, kdy byl svatostánek s oltářem spojen, se vyhýbá rozbití dynamiky liturgického prostoru dvěma centry, současná *Instrukce* to však odmítá jako nevhodné: na oltáři, na němž se slouží mše svatá, by Eucharistie být přítomna neměla, neboť se tím narušuje symbolická dynamika mešního slavení, v němž Kristus teprve *přichází*. Jistěže význam mše svaté nelze redukovat na „výrobu posvě-

Kostelní architektura je bytostně spjata s dvoutisíciletou existencí Církve. Vyžaduje tvůrčí práci s tradicí a v rámci tradice.

Kostel Josemaríi Escrivá de Balaguer, Mexiko (2008)
Foto: www.marvelbuilding.com

cených hostií“ – jde především o zprítomnění Kristovy oběti přinášené Otci a naše účastenství na ní –, na druhou stranu asi nelze popřít, že symbolické jednání, v němž mše svatá spočívá, by přítomností již proměněných hostií na oltáři o část své symbolické význačnosti přišlo.

Běžné řešení v současném liturgickém provozu ve starých kostelech spočívá v instalaci nového oltáře v přední části presbytáře, přičemž Eucharistie se uchovává ve svatostánku na původním oltáři u zadní stěny. Jak oltář, tak svatostánek takto zůstávají v ose prostoru a udržují

si jakousi souvislost (vždyť Eucharistie je plodem mešní oběti přinášené na oltáři), takže jednotnou orientaci prostoru nerozbíjejí, ale naopak posilují. Logice tohoto uspořádání však zcela odporuje, je-li u nového oltáře sloužena mše *versus populum*. Celebrant pak totiž stojí mezi oltářem a svatostánkem – a to *zády k němu*, takže svatostánek je tu najednou jaksi navíc, mimo, během mše je zcela ignorován (nepokleká se před ním atd.). Věřící si to ze svého pohledu nemusí vůbec uvědomit (*oni* ve své pozici mohou bez problémů vzdávat úctu oltáři i eucharistickému Kristu ve svatostánku zároveň), z osobních svědectví však vím, že celebrant, ministranté atd. nepatřičnost své pozice někdy vnímají velmi silně.

Jaké řešení tedy zvolit, není-li (prozatím?) k masivnějšímu návratu k celebraci *ad orientem* tak říkajíc politická vůle (nemluvě o „chórových“ a centrálních dispozicích, kde uvedené uspořádání vůbec nelze jednoduše aplikovat)? Zavěsit svatostánek nad oltář? Ponechat jej spojený s oltářem, ale odstraňovat proměněné způsoby, má-li být sloužena mše svatá? To jsou dvě z alternativ, které při diskusi padly; zda jsou však ideální, těžko říct. Zde je nepochybně ještě prostor pro další hledání a vývoj.

Umíme navrhnout moderní kostel?

Vraťme se však od obecných problémů uspořádání liturgického prostoru, z nichž jsme se ani zdaleka nedotkli všech, k samotné výstavě. Jaké byly samotné studentské návrhy, a co vypovídají o možnostech dalšího směřování naší sakrální architektury? Zde mohu posloužit pouze svými vlastními, pravděpodobně značně subjektivními dojmy. Při hodnocení jistě nelze zapomínat na to, že se jedná o studentské práce, byť situované do konkrétního místa a s reálným zadáním. Musím však říci, že ani jeden z návrhů mne neoslovil tak, abych si mohl říci: ano, takto nějak bych si představoval moderní kostel. Z návrhů bylo zcela zřejmé, že jejich autoři mají tvůrčí schopnosti; snaží se pracovat promyšleně a plánovitě a nekombinují pouze nazdařbůh zajímavé a efektní prvky. Proč tedy výsledek nebyl, alespoň z mého subjektivního pohledu, příliš uspokojivý? Když jsem se pokusil sám pro sebe si tuto

otázku zodpovědět, dospěl jsem k následujícím závěrům, které jsou nepochybně poněkud paušalizující a do jisté míry zastírají velkou rozmanitost návrhů, přesto alespoň zhruba a povšechně vystihují můj celkový dojem z výstavy.

Téměř u všech návrhů bylo zřejmé, že se autoři snaží více či méně vyhýbat klasickému architektonickému tvarosloví. Sloup, pilíř, římsa, oblouk, architráv, portál, apsida – těžko bychom v návrzích nějaké takové prvky našli, a pokud ano, tak jen ve značně modifikované podobě a vytržené ze své tradiční souvislosti. Za tímto přístupem se zřejmě skrývá snaha o originalitu; obávám se však, že výsledkem je kompozice hmot, která je pro vnějšího pozorovatele těžko dešifrovatelná pokud jde o její vnitřní logiku, řád částí v celku a případný zamýšlený „smysl“. Důsledkem toho je, že stavba je studená, sterilní, *nezajímavá*: podobně jako např. atonální hudba vnímaná posluchačem podvědomě hledajícím (a nenacházejícím) klasické kompoziční prvky, jako jsou harmonické vztahy, kadence atd. Schönberg možná byl geniálním skladatelem, těžko si však představit například běžně liturgicky použitelné dodekafonní ordinarium. Jinými slovy: kostelní architektura, podobně jako liturgická hudba, je velmi specifickým oborem; je totiž bytostně spjata s dvoutisíciletou existencí Církve, vyrůstá z její tradice a musí tak říkajíc hovořit jejím jazykem. To samozřejmě neznamená pouhé kopírování starých slohů či výrazových prostředků, ale tvůrčí práci s tradicí a v rámci tradice. Domnívám se, že pokud by např. římský křesťan ze 4. století vstoupil do gotického nebo barokního kostela, cítil by se víceméně „doma“; rozuměl by použitému architektonickému jazyku a dokázal by jej interpretovat jako výraz téhož duchovního obsahu, který vyjadřovaly římské baziliky – byť výraz pro něj nový a velmi nezvyklý. Je to právě tento organický vztah k předchozí tradici křesťanské sakrální architektury, patrný u chrámů románských, gotických i barokních, který nejen u prezentovaných návrhů, ale i u mnoha jiných moderních kostelů bolestně postrádám. Odmítám přitom připustit, že tento požadavek je při zachování modernosti výrazových prostředků nesplnitelný. Jestliže mohli Pärt či Eben skládat moderní du-

Jubilejní kostel Božího Milosrdenství, Řím (2003). Foto: architectslike.tumblr.com

Nezakotvenost či nedostatek citu pro tradici je asi hlavním kořenem současného problematického stavu sakrální architektury.

chovní hudbu zakořeněnou v tradici, pak lze postavit i ryze moderní kostel zakořeněný v tradici.

Zdá se mi, že tato nezakotvenost či nedostatek citu pro tradici je asi hlavním kořenem současného problematického stavu sakrální architektury. Výše byla například řeč o delikátním problému, jak v liturgickém prostoru vyřešit umístění svatostánku vzhledem k oltáři. Mám za to, že pokud má někdo být schopen navrhnout dobrý liturgický prostor, pak nestačí (nejedná-li se o geniálního architekta), aby měl podobné záležitosti nastudované: měl by je mít *prožité*. Z představených návrhů bylo však někdy zřejmé, že autorům jsou cizí i samotné základy symbolického jazyka křesťanů – když např. jako symbol Nejsvětější Trojice byla navržena zvonice tvořená třemi srostlými kříži se zavěšenými zvony. Kdo chápe zcela jedinečný a hluboký význam křesťanského symbolu kříže, ten nahlíží i zoufalou neadekvátnost této jeho aplikace.

Právě popsaná „symbolická negramotnost“ se ovšem zákonitě projevila

i tím, že snad jen u dvou či tří návrhů byla navržena budova bez problémů vizuálně identifikovatelná jako kostel – u ostatních naskakovaly (a to nejen mně) asociace zcela odlišné. Architekti dnes umějí navrhnout kostel jako hobití noru, kostel jako nafukovací halu, kostel jako krematorium, kostel jako velrybu požírající věřící (inspirováno kdovíproč bibličkou knihou Jonáš), ale navrhnout kostel jako kostel – to je problém.

Byl bych nerad, kdyby tato má kritická slova na adresu prezentovaných návrhů byla chápána jako kritika celého počínu či nedostatek respektu k úsilí jejich autorů. Právě naopak: všem, kteří se o akci zasloužili, a především vystavujícím autorům, patří velký dík a uznání, že se odvážili s kůží na trh, a tím umožnili alespoň se pokusit otevřít širší diskusi nad křesťanskou sakrální architekturou a jejím současným stavem – diskusi, bez níž případná kultivace současné sakrální architektury není myslitelná. I tento svůj laický pohled na věc chápu pouze jako příspěvek k oné diskusi, a budu tedy vděčný za jakkoli kritické reakce.

Lukáš Novák

Mgr. Lukáš Novák, Ph.D.,
filosof, vysokoškolský
pedagog (FF UK, TF JU)

GENDEROVĚ NEKOREKTNÍ MATEŘŠTINA

Zastavme nezodpovědné experimenty s jazykem

Genderová teorie je ze své podstaty nepřátelská lidské přirozenosti, kterou zásadně popírá, je tedy opakem křesťanského pojetí člověka. Proto je třeba klást jí účinný odpor.

Reformátoři – a reformátorky –, kteří a které usilují o genderově korektní mluvu, mají v jedné věci pravdu. Uvědomují si, že problém je právě v jazyce. V kategoriích jmen (podstatná jména, zájmena, případně přídavná jména) se vyskytuje mluvnický rod – mužský, ženský a střední. Především je to patrné v tzv. flexibilních jazycích, které tuto vlastnost jazykovými nástroji, jakými jsou přípony a koncovky, zřetelně vyjadřují. K takovým jazykům patří především všechny slovanské jazyky, ale také některé jazyky románské, např. italština.

Problém flexibilních jazyků

Jak podobné požadavky obstojí tváří v tvář zvláštnostem jazyků, které rod (gender) vyjadřují? Volání po genderové korektnosti ve vyjadřování vychází totiž z jazykových oblastí, kde vzhledem k charakteru jazyka a jeho zákonitostí (tvarosloví, mluvnické) nemusí případné změny až tak bolet. Ale co třeba čeština? Jak takový jazyk obstojí před předpisy, v které se požadavky genderistů-genderistek mohou změnit?

Pokud si vezmeme příklad používat alespoň ve veřejných dokumentech a nápisích nikoliv slova matka nebo otec, ale rodič, je to v češtině nesmysl, protože pro ženy máme odvozený tvar rodička, byť výraz rodič má obecnou platnost a není jím v kontextu myšlen především otec. Mužský rod má v jazyce – a zvláště v našem *mateřském* slovanském – přednost. Jistě, je to dáno mnohasetletým, ba mnohatisíciletým vývojem jazyka ve společnosti, kde veřejné věci spravovali a téměř veškeré společenské interakce řešili především muži.

Dnes však jsme doevolucionovali až k tomu, že toto je třeba revolučně napravit. Jsme asi v takovém stadiu vývoje, že všecko přeoreme a všemu poručíme – ale

spíš lze poručit větru, dešti, než znásilnit jazyk – systém vyjadřování organicky propojený s myšlením. Čeština prostě není rodově neutrální a takové zásahy ji mohou významně poničit. Když pozměníte jazyk, změníte i myšlení – takové umělé předělávání jazyka s cílem vystrnadit z povědomí některé pojmy a myšlenky jsou nám známe z rudé i hnědé totality nebo např. z knih George Orwela. A přesně o to se vyznavačům genderového inženýrství jedná.

Foto: philolog.wordpress.com

Nesmyslnost genderové teorie

Je potřeba, abychom odhalovali nesmyslnost takového filosofického kultu, který se vydává za vědní obor. Tato rakovina parazituje i na slavných uviverzitách, odkud se rozlézá – používajíc k tomu státní i nadnárodní instituce – do všech sfér života společnosti i jednotlivce, aby otrávil jeho každíčkou část. Genderová teorie je ze své podstaty nepřátelská lidské přirozenosti, kterou zásadně popírá, je tedy opakem křesťanského pojetí člověka. Proto na ni můžeme pohlížet jako na antikristovskou nauku, které je třeba

klást účinný odpor. Proč se má taková pavěda, která stále dramatictější metastazuje i do našich osobních životů, platit z našich daní, které by mohly posloužit seriózní vědě? Na nezodpovědné experimenty pomatených genderistů s jazykem a tím i s celou společností peníze jsou, ale nemohly by raději posloužit k lepší péči o naši mateřštinu?

Praktická ukázka

Jak není český jazyk genderově neutrální si můžeme vyzkoušet praktickým pokusem. Posloužit nám může genderová snaha o nepřechylování českých, potažmo vůbec slovanských ženských příjmení. Na tom se odhalí celá nesmyslnost tohoto dovozu z jiných jazykových oborů. Pokud se žena vdá za pana Němce, bude se pravděpodobně jmenovat Němcová, pokud za pana Kulhavého, pak Kulhavá. A to se genderovým revolucionářkám nelíbí, protože se jméno poženštuje. Je v tom ale logika jazykového světa germánského, anglosaského apod. Když se Američanka bude jmenovat Cindy Morgan, je příjmení vnímáno jako neutrální. Ale pan Kulhavý nebo pan Němec mají jména, která jsou vnímána nikoliv jako rodově neutrální, ale jsou v češtině vyloženež mužská! Proto radím příznivcům či příznivkyním nepřechylování, kteří jsou většinou ovlivnění feminismem: Pohleďte, v našem jazyce ctíme ženy, vždyť mají své vlastní jméno, svůj vlastní tvar, své vlastní koncovky! Cože, že chcete tedy prosazovat jen střední rod?

Ondřej Vaněček

Mgr. Ondřej Vaněček, publicista a grafik, absolvent učitelství českého jazyka na Pedagogické fakultě UK v Praze

DVACET LET POTÉ

Co psaly noviny před dvaceti lety?

Před rokem a půl jste viděl shora z balkónu nebo tribuny rozjásané davy, teď potkáváte „kožené tváře“. Co se stalo?

To je, řekl bych, jedna z nemocí naší společnosti, která zasahuje všechny vrstvy, především mladé lidi. Dosáhnout všechno hned a najednou. A ono to nejde. Jako člověk musí například celý život bojovat proti jedné chybě ve svém osobním životě a ve svém jednání, musí to dělat i společnost. Nelze si prostě myslet, že někdo jiný vyřeší situaci za nás. Všichni jsme zodpovědní v té nebo oné míře za stav, jaký zde byl před listopadem 1989. Tudiž všichni jsme zodpovědní a vyzváni tento stav zlepšit. Nesmíme to chápat jenom jako záležitost některých, kteří jsou k takovému zlepšování povoláni, a ti druzí jen pozorují a sledují, co se děje. Zároveň je třeba osvědčit určitou trpělivost. Určité výsledky se dostávají až po letech pracného usilování. Zklamání přichází, mně se zdá,

z určitého sobectví, které každý z nás v sobě nosíme..., že my jsme mimo hru, že my nejsme zodpovědní za to, co se zde děje... Lidský život se neskládá jen ze samých úspěchů a cílem lidského života není jen úspěch a prosazení

jení s tím, co je, protože nikdy jako lidé obtížení hříchem nemůžeme vytvořit ideální vztahy a ideální vazby - společenské, politické, hospodářské, kulturní a duchovní. Vždycky se tam projevuje výsledek lidské hříšnosti. To by nás

Zdravá a nezdravá nespokojenost

se, ale nenápadná, pokorná služba, která nemusí být ani uznána. Nejde o to, vidět hned konkrétní hmatatelné ovoce, jde o to, postavit se na vlastní nohy, mít rovnou páteř, aby se člověk dovedl sám sobě podívat do očí. Tohle mnoho lidí nechápe nebo si nechce připustit, proto dochází k deziluzím.

Říká se, že nespokojenost bývá hybnou silou pokroku. Kde je hranice mezi „pokrokovou“ a naopak „všezničující“ nespokojeností?

V zásadě lze říci, z křesťanského hlediska, že nikdy nemůžeme být spoko-

však nemělo vést k pasivitě, k depresi, k zastavení se, ale naopak by takové poznání mělo být hybnou silou. Tehdy je nespokojenost zdravá. Není ale zdravá ta, která se spokojuje jenom s kritizováním, jenom s konstatováním špatného stavu a zároveň svalováním viny na toho nebo onoho. Pokud jsem nespokojený, pak se především musím ptát, proč je tomu tak, a ptát se, co já dělám pro to, aby byla situace lepší.

(Úryvek z rozhovoru Marcely Kašpárkové s P. Václavem Malým)

Lidová demokracie z 27.6.1991

MUSÍME SI UŽÍVAT

Lidstvo pod knutou maximalizace užitku

Přiznám to hned zkraje: slunné počasí mi přijde nesmírně náročné. Ne snad proto, že by bylo příliš velké horko, ale prostě pro jeho nekonečný imperativ: užívej si! Když je hezky, musíš se bavit, musíš být někde u vody. Ze všeho jiného máš leda výčitky počasí.

Někteří filozofové se shodují, že sice žijeme v době, kdy nás nikdo k ničemu jakoby nenutí, ale sami jsme si vybudovali imperativ „bav se“!

Nejvíce se to projevuje právě tehdy, když je venku hezky, a tak není divu, že nejvíce depresí se údajně vyskytuje na jaře, kdy nás vše kolem nutí k radosti a zábavě. Ze zábavy se pak stává nejsmutnější povinnost a člověk si prostě

musí „strašně užívat“ – v obou smyslech tohoto sousloví.

Když můžeš, tak musíš

Můžeš-li se bavit, musíš se bavit. Můžeš-li mít lepší výsledky, musíš mít lepší výsledky. Pokud platí tento diktát možností, musíme vlastně využít jakoukoli příležitost, která se nám naskytne. Krásné počasí nám tak připravuje pocity nikoli nepodobné těm, které zažívají postavy cirkusových klaunů.

Nebo si vezměte příklad sitcomů. Jak si všímá slovinický filozof Slavoj Žižek, tyto zábavné seriály vám ani ne tak naznačují, kde a jak se smát, ale spíše se smějí za vás, na vašem místě. Zajímavé je, že

po zhlédnutí máte někdy pocit, jako byste se vlastně sami dobře zasmáli.

Necítíte úlevu, když je jednou za čas zataženo, mlhavo a třeba dokonce prší? Když se zkrátka nemusíme veselit? Právě v této chvíli člověk najednou může, je povoleno (není to „škoda“) jít do kina, může být v kanceláři nebo doma, může číst či psát.

Koneckonců vždy jsem měl pocit, že třeba taková Praha vypadá nejlépe, když je mlhavo a zataženo. Její krásy vynikají tajemně na povrch a za každým druhým rohem je skoro možné vidět některou z legendárních pražských postav. Když je nebe modré a slunce napjaté, vypadá obstojně skoro každé město. Skutečně

krásná města ale nechají své půvaby vystoupnout právě koketně zahalené v nebombastickém počasí.

Čas počasí, čas nečasů

Ale co to má co společného s ekonomikou? Dvě věci.

Za prvé i ekonomie hlavního proudu věří v diktát MaxU, tedy maximalizuj svůj užitek. Ať se děje, co se děje, musíš toto dělat; nebo ještě hůř: člověk diktátu užitku podléhá bezděky, podvědomě – a vlastně s tím už ani nemůže nic dělat.

Za druhé jsme si kdysi mysleli, že je jen otázkou času a dalšího vědeckého pokroku, kdy budeme schopni poručit větru i dešti. Zatím to ale stále dopadá tak, že nejsme schopni ani den předem odhadnout, která řeka se vylije a zda zít-

ra bude pršet, nebo svítit slunce. To není výtka meteorologům, jen připomínka, že ani počasí, ani ekonomika se nejen nedají řídit, ale dokonce ani předvídat.

Modely, které se snaží predikovat počasí, jsou prostě tak složité a chaotické, že skutečně může jedno mávnutí motýlího křídla spustit bouři na druhé straně zeměkoule, jak koneckonců krásně ukázal vynikající film poslední doby *Pan Nikdo*. Jaká je lidská svoboda, pokud se pohybujeme v rámci vektorů, které nám kostkou hází miliarda motýlích křídel rozestých po celém světě?

Všimněme si, že protiklad k dobrému počasí je nečas. Tedy jakoby nečas, doba vyjmutá z časového kontinua.

Zpět ale k výčtkám. Mám pocit, že svět – a my s ním – má jakési výčtky.

Výčtky z toho, že jsme si, když bylo překrásné globálně-ekonomické počasí, až příliš užívali. A podle toho teď také lidé – alespoň se mi to tak zdá – volili strany s programem do nečasů. V tomto kontextu může být nakonec doba podmrčená a deštivá zajímavější než ony roky přehnaně krásného počasí, které jsme si museli až příliš užít.

Tomáš Sedláček

Zdroj: <http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/tomas-sedlacek.php?itemid=10629>

PhDr. Tomáš Sedláček,
český ekonom,
vysokoškolský pedagog,
hlavní makroekonomický
stratég ČSOB

„NESTYDÍM SE VYDÁVAT SVĚDECTVÍ, NEBOŤ VÍM, KOMU JSEM UVĚŘIL!“ (2 Tim 1, 12)

aneb velká čtenářská soutěž

1. Co Bůh žádá po člověku třetím přikázáním?
2. Kdo je povinen být ve sváteční dny na mši svaté?
3. Co to znamená „sváteční klid“ a co je (ne)vhodné při něm dělat?

Děkujeme všem čtenářům, kteří se zapojují do naší soutěže! Odpovědi na otázky ve dvanáctém čísle *RC Monitoru* měly znít:

1. *Nástupci apoštolů jsou biskupové platně vysvěcení a s papežem sjednocení.*

Apoštol svatý Petr a jeho nástupci. – Apoštol svatý Petr sídlil nejprve v městě Jeruzalémě, později v Antiochii a naposledy v Římě jako první římský biskup. Za císaře Nerona byl apoštol svatý Petr přibit na kříž hlavou dolů a zemřel jako mučedník roku 67. V Římě byl také pohřben. Svátek svatého Petra (a svatého Pavla) je 29. června. Nad jeho hrobem je postaven velechrám svatého Petra. Je 187 m dlouhý, 137 m široký, 117 m vysoký a vejde se do něho asi 54 000 lidí. (Do chrámu sv. Víta v Praze se vejde asi 8000 lidí.)

Nástupci apoštolů jsou biskupové platně vysvěcení. Ta část Církve, kterou dal papež pod správu biskupa, se jmenuje biskupství neboli diecéze. Přední biskup v zemi se jmenuje arcibiskup neboli metropolita. Jeho biskupství se nazývá arcibiskupství nebo arcidiecéze.

2. Slovo „katolická“ znamená „všeobecná“ ve smyslu „celosti“ nebo „úplnosti“. Církev je katolická ve dvojím smyslu: Je katolická, protože je v ní přítomen Kristus. „Tam, kde je Kristus Ježíš, tam je katolická církev.“ V ní je plnost Kristova Těla spojeného s jeho Hlavou, a to zahrnuje, že od něho dostává „plnost prostředků ke spáse“, jak to on chtěl: přímé a úplné vyznávání víry, úplný svátostný život a kněžství předávané svěcením v apoštolské posloupnosti. V tomto základním smyslu byla církev katolická v den letnic a bude jí vždycky až do dne druhého příchodu Páně (parusie).

Pravidla soutěže

1. Katechetická soutěž je vyhlášena od čísla 1/2011 do čísla 19/2011 *RC Monitoru*, tj. do data vydání 9. 10. 2011. Oznámení výsledků soutěže proběhne v čísle 24/2011, a sice k datu vydání tohoto čísla, kterým je 18. 12. 2011. 2. Čtenář musí své odpovědi do redakce doručit do lhůty 14 kalendářních dnů od data vydání, v němž byly uveřejněny. Rozhodující je datum přijetí e-mailu na adresu redakce@claritatis.cz nebo podací razítko pošty na obálce. 3. Délka, rozsah i forma odpovědí jsou ponechány na libovůli čtenáře. 4. Čtenář, který chce získat hlavní výhru, musí správně odpovědět na všechny otázky po celou dobu trvání soutěže. 5. Druhá až šestá výhra není podmíněna správným zodpovězením všech otázek ze všech uvedených čísel RCM. Platí však pravidlo, že čím větší bude účast čtenáře v soutěži v podobě doručených odpovědí, tím vzroste pravděpodobnost výhry. 6. Správné odpovědi na otázky budou zveřejněny vždy v čísle RCM, které bude druhé v pořadí za číslem, v němž vyšly otázky.

Výhry v soutěži

1. **cena:** třídní pobyt v klášteře dominikánů (v Praze nebo v rámci ČR dle bydliště výherce) s individuálním zajímavým programem (pro jednotlivce nebo rodinu dle dispozic výherce) – výhra zahrnuje ubytování v hostovské části kláštera, stravování, možnost účasti na společných modlitbách, doprovázení dominikánského kněze, prohlídku kláštera atd.

2. – 6. **cena:** věcné výhry

Jak to vidí Petr Piřha

O lidském porozumění

Podstatou pravého porozumění mezi lidmi je přijetí bohatství vnitřního života druhých s celou jejich bolestí, úzkostí, slabostí i radostmi a tak či onak poraněnou vznešeností ducha. Skutečná empatie nemůže vyústit v nic jiného, než že položíme rameno pod břemeno toho druhého.

Ke spokojenému životu lidí patří, že mají někoho, kdo jim rozumí. Rozumět lidem není snadné. Nestačí totiž porozumět významu vět, které nám říkají. To stačí na domluvu v obchodě o počtu rohlíků nebo o barvě svetru. Vážněji někomu rozumět vyžaduje znát jeho životní kontext. Ostatně znát někoho od vidění je také něco jiného než znát člověka z dlouhodobé spolupráce, při níž se odhalí jeho schopnosti, slabosti, postoje. Rozumět druhému člověku na úrovni slov a vět není dostatečné, protože za nimi stojí oblast zážitků, zkušeností a představ. Nejzávažnější jsou zkušenosti, na něž se mluví odvolává. Pro pochopení druhého člověka je proto nutné nejenom znát jazyk, kterým se dorozumíváme, ale mít s tím člověkem i dostatečně velké překrytí zkušeností. Jistě pochopíte, že mluvit o sněhu s domorodcem z tropických oblastí, který sice ví, že sníh je zmrzlý déšť, a který třeba i viděl led v lednici, popřípadě i film se zimní tematikou, bude obtížné. Nebude vás chápat. V jemnějších a zároveň nebezpečnějších podobách narážíme na nedostatečné nebo i selhávající porozumění i mezi nejbližšími sousedy. Mluví-li někdo o probdělé noci, budou mu různě rozumět lidé, kteří mají s celonočním bděním velkou zkušenost, jako např. lékaři, ošetřovatelky, policisté, lidé z nepřetržitých provozů apod., a lidé, kteří znají jen noc strávenou v hýřivé zábavě. Rozumět opět jinak a trochu víc bude také člověk trpící chorobnou nespavostí. Přesto je pravda, že i flamendři budou rozumět víc než někdo, komu se nikdy nestalo, že by nešel ani na chvilku spát.

Zkušenosti nelze plnohodnotně předat, protože jsou vázány na tělesný prožitek. Chybějící zkušenost můžeme ovšem zčásti nahradit přirovnáním k podobné zkušenosti. Vánici lze přirovnat k písečné bouři. Trochu to pomůže. Můžeme ji

také simulovat pomocí strhujícího barvitěho líčení.

K úplnému porozumění mezi lidmi dochází patrně velmi zřídka, protože vyžaduje jakési ztotožnění našeho já s já toho druhého. Toto naše já je přitom oním centrálním bodem naší bytosti, ke kterému je vztaženo veškeré naše vnímání a kolem něhož je pro nás uspořádán celý nám známý svět. Při takovém ztotožnění našeho já a já druhého člověka sice nezačneme být tím druhým, ale plnou silou své osobnosti poznáváme a pociťujeme to, co on. Vpodstatě jde o výlučný, ojedinělý mystický zážitek, kterému se i vnímaví lidé spíše jen blíží, než že by ho dosáhli.

K tomu, abychom druhým lidem porozuměli v tomto silném slova smyslu, je zapotřebí mít širokou oblast zkušeností, velikou další oblast průměrných zkušeností, schopnost vhodného přirovnávání, trpělivost pro dlouhé vyprávění toho, komu chceme porozumět, a tichou taktnost, úctu a zdvořilost, abychom při vstupování do blízkosti jeho žhnoucího a nesmírně citlivého já nenapáchali spoušť. K tomu všemu je zapotřebí také vytříbená schopnost pozorovat.

Takovému porozumění, to jest takovému bytostnému vstoupení do vnitřního myšlení a pocitů druhého člověka,

které v našem nitru vyvolá jeho napětí a chvění, se říká empatie. Je spíše tragické než komické, co se tímto slovem míní dnes. Je to totiž jakási technika, již máme druhé oslnit, zalíbit se jim, dostrkat je k něčemu, co chceme my, zkrátka umět to s lidmi. Často nevím, co si myslet o všech těch absolventech kurzů asertivity, kteří se na nás šklebí a zubí, zaujímají signální postoje a vysílají vhodné signály a masírují nás osvojenými frázemi gestikulace. Tito lidé v žádném případě nechtějí druhé pochopit, ale chtějí jimi účinně manipulovat. Přitom je pravda, že tyto ve své podstatě prolhané mocenské technologie jsou často úspěšné.

Myslím, že byste mohli udělat mnoho dobrého, kdybyste mladým lidem ukázali, k čemu tyto empatické a asertivní metody vedou, a tím je chránili před jejich vlivem, a také, co je podstatou pravého porozumění mezi lidmi, totiž že je to přijetí bohatství vnitřního života druhých s celou jejich bolestí, úzkostí, slabostí i radostmi a tak či onak poraněnou vznešeností ducha. Skutečné porozumění také vede k odpovědi, kterou je čin. Skutečná empatie nemůže vyústit v nic jiného, než že položíme rameno pod břemeno toho druhého.

*P. Prof. PhDr. Petr Piřha, CSc.
(z knihy Výchova, naděje společnosti,
vydalo nakl. Poustevník, 2006)*

RC MONITOR SI MŮŽETE OBJEDNAT NA ADRESE:

Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz.

Jméno a příjmení:

Ulice:

Obec:

PSČ:

E-mail:

Počet výtisků:

Náklady na tisk a distribuci jednoho čísla jsou přibližně 20 Kč, což za rok činí 440 Kč. Periodikum je distribuováno zdarma a jeho vydávání je možné jedině díky zaslaným darům. Všem dárcům Pán Bůh zaplat.

Letem světem

„Promiňte, ještě maličkost.“ Těmito slovy pronášel v každém díle seriálu *Columbo* americký herec Peter Falk, který letos 23. června ve věku 83 let zemřel, nejzajímavější otázkou vyšetřování. Kdyby pátral po pravdivosti dosti politické a k tomu nadnárodní otázky po ochraně životního prostředí versus **oteplování zeměkoule**, zaujalo by ho určitě, proč je to téměř každý kvartál v roce ve zprávách jinak. Teď jsme ve čtvrtletí zimy: „Globální oteplování a tání ledovců se stoupající hladinou oceánů lidstvu podle nejnovější analýzy uznávaných fyziků nehrozí. Naopak během deseti let začne malá doba ledová. Slunce totiž přechází do své útlumové fáze,“ citoval poslední závěry x-tého výzkumu server Novinky.cz.

Téma Babyboxů zaplavilo republiku – petice a veřejné pohoršování nad tím, co si OSN dovolilo říci, když vyzvalo zákonodárce v ČR, aby schránku pro odložení dítěte postavili mimo zákon. Je to úžasné, když se síly spojí – desetitisíce lidí se spravedlivě rozhořčily. Babybox od roku 2005 pomohl už 50 dětem. Kéž by se tytéž síly tak intenzivně spojily i proti patrně méně líbivým, zato však neméně naléhavým doporučením OSN. Pro přehled stačí vyjmenovat jen jejich souhrn z minulého roku – únor 2010: požadavek zavedení práva na sexuální a reprodukční zdraví do legislativ všech zemí

bez výjimky; březen 2010: gynekologové v Británii byli OSN vyzváni, aby informovali těhotné ženy, že donošení dítěte je pro ně víc nebezpečné než potrat, a ten ať na místě rovnou nabídnou; listopad 2010: OSN je znepokojeno, protože na Maltě není možné se rozvést a absolvovat interrupci, a tlačí na tamní legislativu, ať tento stav změní; srpen 2010: **požadavek zavedení politiky jednoho dítěte v globálním měřítku...**

Koláž: mimi

Čeští lidovci statečně reagovali na výrok eurokomisařky Redingové, která se rozčílila nad kampaní v Maďarsku. Tamní vláda v ní vyzvala lidi, aby volili i v náročných životních situacích před smrtí dítěte potratem raději jeho nabídnutí k adopci. Redingová tvrdí, že **taková kampaň „jde proti evropským hodnotám.“** No prosím! Ozvali se demografové, kteří mají na daný

problém svůj specifický pohled: „Obecně jakákoli země s porodností pod 2,1 dítěte na jednu ženu vymírá. Ty evropské vymírají ovšem mnohem rychleji. Porodnost původních obyvatel je od 1,1 dítěte ve Španělsku, 1,2 dítěte v Itálii, 1,35 dítěte v Maďarsku, po 1,8 dítěte ve Francii. Za několik málo let Evropa, jak ji známe dnes, nebude existovat,“ napsal dr. Ivo Patta.

Vyzkoušeli jste už zajímavou webovou stránku pro vyhledání četnosti svého příjmení v ČR? Každopádně, a to souvisí s výše uvedenou demografickou statistikou, vězte, že hned za Novákovými, Dvořákovými, Novotnými a Svobodovými jsou to **Nguyenovi, kteří jsou v našich matrikách nyní devátým nejčastějším příjmením.**

Německo si s porodností také láme hlavu. A tak tam před pár dny parlament schválil zákon, který zakázal stížnosti na hluk dětí v předškolních zařízeních umístěných v běžné zástavbě obcí. Němci totiž v poslední době zneužívali ekologické normy pro hluk v aplikaci na dětské radostné výskání a hry, když **požadovali odstranění tohoto neekologického chování malých dětí z blízkosti jejich bydliště nebo pracoviště.** Německý parlament řekl: není normální, aby byly děti vyháněny za město, nebyly vidět a vlastně ani slyšet.

-zd-

10. 7. Ne	15. neděle v mezidobí Iz 55,10–11, Žl 65, Řím 8,18–23, Mt 13,1–23
11. 7. Po	Svátek sv. Benedikta, opata, patrona Evropy Př 2,1–9, Žl 34, Mt 19,27–29
12. 7. Út	sv. Jan Qualbert, řeholník Ex 2,1–15a, Žl 69, Mt 11,20–24
13. 7. St	sv. Jindřich Ex 3,1–6,9–12, Žl 103, Mt 11,25–27
14. 7. Čt	bl. Hroznata, mučedník; sv. Kamil de Lellis, kněz Ex 3,13–20, Žl 105, Mt 11,28–30
15. 7. Pá	Památka sv. Bonaventury, biskupa a učitele církve Ex 11,10 – 12,14 Žl 116B, Mt 12,1–8
16. 7. So	Panna Maria Karmelská Ex 12,37–42, Žl 136, Mt 12,14–21

17. 7. Ne	16. neděle v mezidobí Mdr 12,13,16–19, Žl 86, Řím 8,26–27, Mt 13,24–43
18. 7. Po	sv. Emilián Ex 14,5–18, Ex 15,1–6, Mt 12,38–42
19. 7. Út	sv. Makrina Ex 14,21 – 15,1, Ex 15,8–17, Mt 12,46–50
20. 7. St	sv. Apolinář, biskup a mučedník Ex 16,1–5,9–15, Žl 78, Mt 13,1–9
21. 7. Čt	sv. Vavřinec z Brindisi, kněz a učitel církve Ex 19,1–2,9–11,16–20b, Dan 3,52–56, Mt 13,10–17
22. 7. Pá	Památka sv. Marie Magdalény Pis 3,1–4a (2 Kor 5,14–17), Žl 63, Jan 20,1,11–18
23. 7. So	Svátek sv. Brigity, řeholnice, patronky Evropy Gal 2,19–20, Žl 34, Jan 15,1–8

Res Claritatis MONITOR – publicistický čtrnáctideník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 2400089111/2010. Šéfredaktor: Zdeňka Rybová. Výkonný redaktor: Mgr. Dagmar Kopecká. Redakční rada: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP, Bc. Mária Pešeková, fr. Cyprián Suchánek OP, Mgr. Radim Ucháč, Mgr. Ondřej Vaněček. Teologický poradce: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského čj.: arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010. Nevyžádané příspěvky a materiály se nevracejí.

